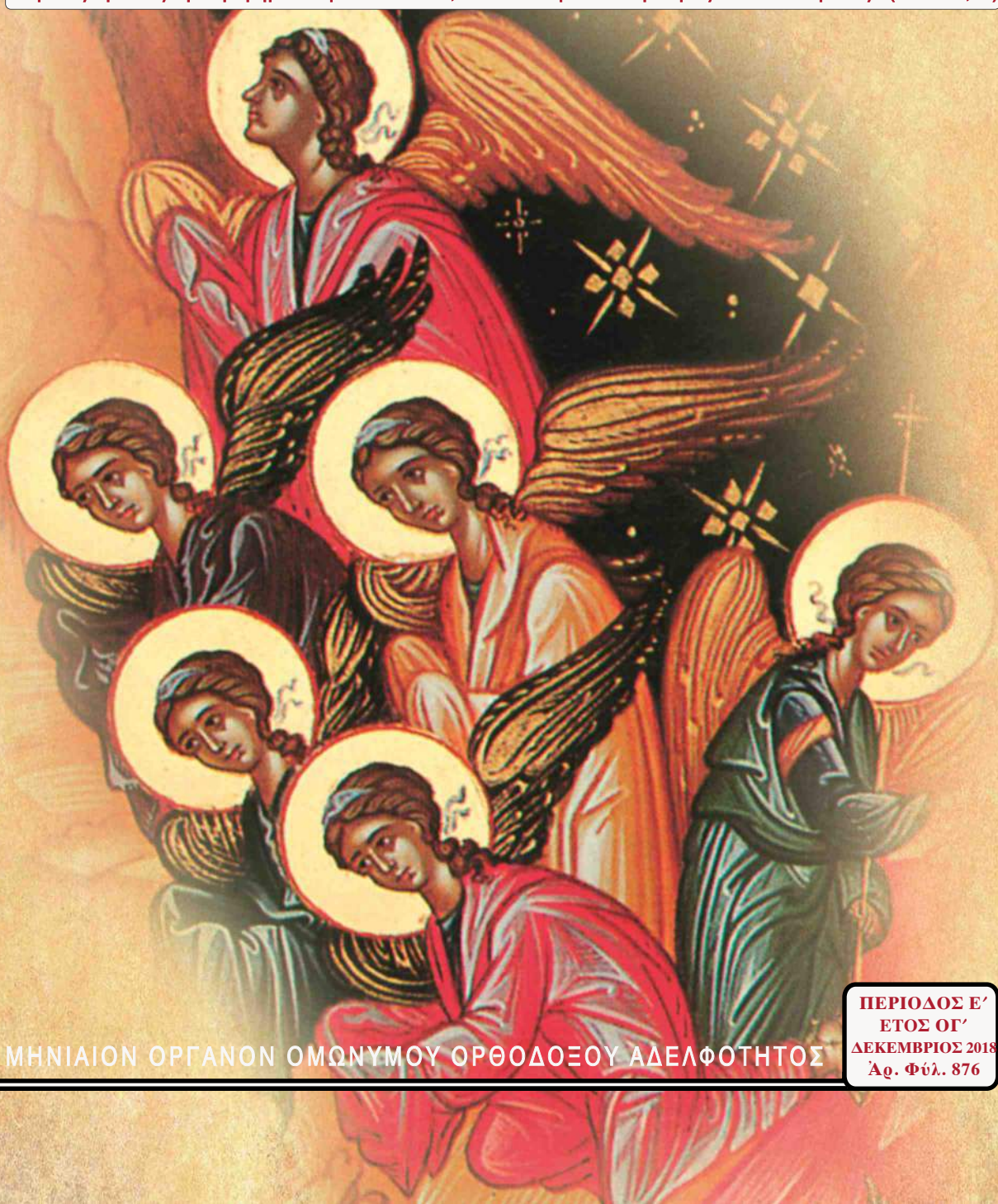

ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

« Ἰησοῦς Χριστὸς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις » (Α΄ Κο 1,30)

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ὈΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Ε΄
ΕΤΟΣ ΟΓ΄
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2018
Ἄρ. Φύλ. 876

ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

Μηνιαίο Όργανο
Όμωνύμου Όρθοδόξου Αδελφότητας
ΚΩΔΙΚΟΣ: 2534
Τεύχ. 876, ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2018

Ίδιοκτησία - Έκδοση
Ο.Χ.Α. «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ»
Πέλοπος 7, 546 33 Θεσ/νίκη
Τηλ. - fax: 2310 270630, 274518
www.apolytrosis.gr
e-mail: apolytrosis@otenet.gr

Δ/τής Συντάξεως:
Γεώργιος Μυτιληναίος
Άλ. Συμεωνίδη 6, 54639 Θεσ/νίκη

Δημιουργικό, προεκτύπωση,
καλλιτεχνική επίμελεια:
«Χριστιανική Έλπις»
Όρθόδοξη Αδελφότητα,
Φίλυρο Θεσ/νίκης
Τηλ.: 2310 677421

Έκτύπωση-Βιβλιοδεσία:
«Μέλισσα», Ασπροβάλτα
Τηλ.: 23970 23313

Έτήσια συνδρομή:

Έσωτερικού: 10€ Έξωτερικού: 35€
Κύπρου: 25€ ΗΠΑ: 45\$
Καναδά: 50\$ Αυστραλίας: 55\$

Άρ. λογ. ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ:

6074010115324

Ο. Χ. Α. «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ»

Γιά τούς συνδρομητές τού έξωτερικού

IBAN: GR 94 0171 0740 0060 7401
0115 324

Περιεχόμενα

«Ταῖς τοῦ ἱεράρχου πρεσβεΐαις...»	299
Χαρά καί ἀλήθεια.....	300
Ὁ ἅγιος Μόδεστος	302
Ὁ μέγας Μικρός: Τό μυστήριό τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως	304
Καί ἐγένετο	306
«Ὡ πτωχεΐα ὑπέρπλουτος! Ὡ συγκατάβασις ὑπερύψιστος!»	307
Ἀγνωμοσύνη.....	308
Ἀποχαιρετισμός	310
«Τεθνήκασι οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου» (Μθ 2,20)	312
Γεώργιος Δρομοκαΐτης	314
Αἱμάτινη σπονδή.....	317
Καλοδεχούμενος (διήγημα).....	320
Κάτω τά χέρια ἀπό τά ἱερά μας σύμβολα!	322
Συζητώντας τά γεγονότα... ..	324
Περιεχόμενα τόμου ΟΓ΄ (2018)	326

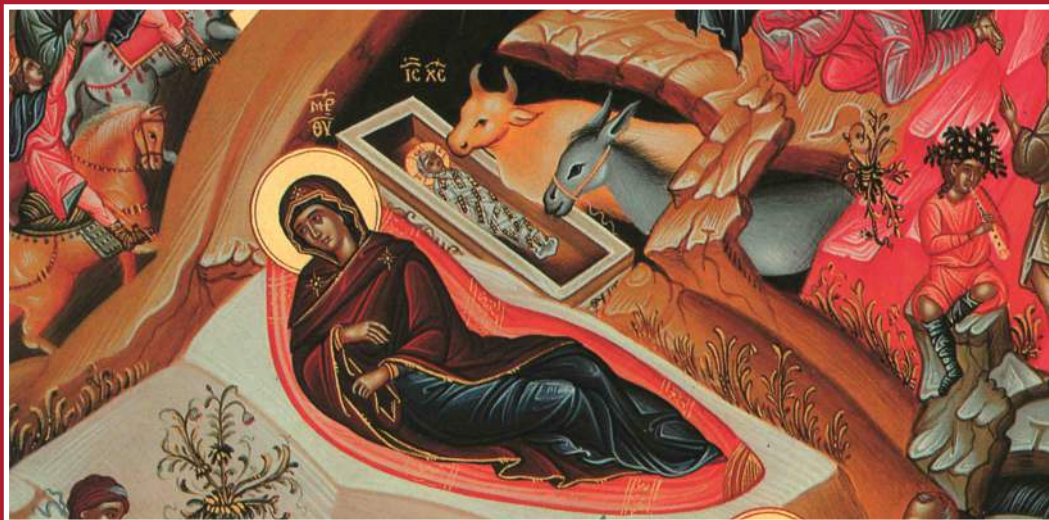
«Ταῖς τοῦ ἱεράρχου πρεσβεΐαις...»

Ἀπό τήν πρώτη Δεκεμβρίου καί καθημερινά μία πλειάδα προφητῶν, ἁγίων, πατέρων, ὁσίων, μαρτύρων καί ἄλλων «ἐν ἀθλήσει λαμψάντων» μᾶς προετοιμάζουν γιά νά ὑποδεχθοῦμε τή «μητρόπολη τῶν ἑορτῶν», τά Χριστούγεννα. Σέ μιά τέτοια ἁγιασμένη καί ἰδιαίτερα λαοφιλή μορφή θά σταθεῖ τό μήνυμά μας, στόν ἅγιο Νικόλαο ἐπίσκοπο Μύρων τόν θαυματουργό.

«Πατήρ παγκόσμιος» χαρακτηρίζεται. Καί ἐπιβεβαιώνεται ἡ προσωνομία ἀπό τίς μυριάδες τῶν χριστιανῶν πού φέρουν τό ὄνομά του, τίς χιλιάδες ναῶν καί παρεκκλησιῶν, πολιτειῶν καί χωριῶν, τοπωνυμιῶν καί ὁδῶν, καϊκιῶν καί ὑπερωκεανίων μέ τό ὄνομα «Ἅγιος Νικόλαος». Ἀποτελεῖ μάλιστα τιμητική ἐξαίρεση τό γεγονός ὅτι ὁ ἅγιος αὐτός μνημονεύεται ὄχι μόνο στίς 6 Δεκεμβρίου, πού εἶναι ἡ μνήμη του, ἀλλά καί σέ ἐβδομαδιαία βάση, κάθε Πέμπτη μαζί μέ τούς ἀποστόλους ὡς ἰσάξιος ἐκείνων.

Εἶναι ἀπό τούς 318 πατέρες τῆς Α΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἡ ὁποία καταδίκασε τίς κακοδοξίες τοῦ Ἀρείου. Ὡς «πτύον λικμίζον Ἀρείου τὰ ἀχυρῶδη διδάγματα», δηλαδή φτυάρι πού λίχνισε σάν ἄχυρο τή διδασκαλία τοῦ Ἀρείου, τόν ἐγκωμιάζει ὁ ὕμνογράφος. Ἐπίσκοπος στά Μύρα τῆς Μ. Ἀσίας ὁ ἅγιος Νικόλαος, κατέστησε τόν ἴδιο τόν ἑαυτό του ζωντανό βιβλίο, «κανόνα πίστεως καί εἰκόνα πραότητος», ὅπως ψάλλουμε στό Ἀπολυτίκιό του, δηλαδή ὑπόδειγμα ὀρθοδόξου πίστεως καί ἁγίας ζωῆς. Μέ τήν ὀρθόδοξη πίστη θωράκισε τό ποιμνιό του ἀπό κάθε αἵρετική ἀπόκλιση, ἐγίνε στύλος καί ἐδραῖωμα τῆς Ἐκκλησίας. Μέ τήν ἁγία ζωή, πού ἀπεικόνιζε τήν πραότητα τοῦ φιλεῦσπλαγχνου Θεοῦ, ἀναδείχθηκε «βροτὸς (= θνητὸς ἄνθρωπος) οὐράνιος, χερῶν μέγιστος ἀντιλήπτωρ, ἐκδικητὴς καταπονουμένων, προστάτης πενήτων, πατήρ ὀρφανῶν, τυφλῶν ὁδηγός, βοηθὸς τῶν ἐν θλίψει πανάριστος, πενθούντων παραμύθιον, ποιμὴν καί ὁδηγὸς τῶν πλανωμένων, πηγὴ θαυμάτων ἀνελλιπής».

Ἐπικαλούμενοι τῇ θαυματουργῇ ἐπέμβασί του στά πολλαπλά προβλήματα πού ὁ καθένας μας ἀντιμετωπίζει, ἄς τόν παρακαλέσουμε: Ἅγιε Νικόλαε, ἱεράρχη καί πατέρα μας, γίνε προστάτης τῶν θαλασσινῶν καί ὅλων ἐκείνων πού θαλασσοδέρνονται στή στεριά, μέ ταραγμένη τήν ψυχὴ ἀπὸ τόν πόνο τῆς ἀμαρτίας ἢ κάποιας ἀρρώστιας. Προστάτεψε τίς οἰκογένειες πού χειμάζονται ἀπὸ τὰ κύματα ποικίλων δοκιμασιῶν. Φύλαξε τὴ νεότητα, ἡ ὁποία συχνά κινδυνεύει ἀγνοώντας τὸ λιμάνι πού θά τὴ γαληνέψει. Προστάτεψε τὴν πατρίδα μας, πού τόσες θύελλες τὴ χτυποῦν. Δεῖσου νά ἀναδείξει ὁ Κύριος ποιμένες ἀξιους στήν Ἐκκλησίᾳ μας. Νά ὁδηγοῦν στή νίκη τὸν λαὸ τοῦ Θεοῦ, ὅπως παρακινεῖ τό δικό σου ὄνομα, ἀλλά καί ὅλοι οἱ χριστιανοὶ νά νικοῦμε τό φρόνημα τοῦ ἀντίθεου λαοῦ, πού μᾶς παρασύρει. Κι ὅλοι μέ τίς πρεσβεΐες σου νά φθάσουμε στό ἀκύμαντο λιμάνι τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ!

ΧΑΡΑ ΚΑΙ ΑΛΗΘΕΙΑ

Μέσα στην ατμόσφαιρα πού δημιουργοῦν τά χιλιάδες «χριστουγεννιάτικα» λαμπιόνια, τά ἄπειρα «χριστουγεννιάτικα» στολίδια, τά δεκάδες κιλά χρυσόσκονη καί οἱ «ἄη-Βασίληδες» πόσοι ἀπό μᾶς ἄραγε ἀναζητοῦν τό ἀληθινό νόημα τῶν Χριστουγέννων;

Ἀκατήχητη ἡ ἀνθρωπότητα αἰῶνες τώρα δέν ὑποψιάζεται κἄν τό συγκλονιστικό μεγαλεῖο αὐτῆς τῆς γιορτῆς. Τά Χριστούγεννα εἶναι γιά τούς περισσότερους «Χριστιανούς» εὐκαιρία γιά ξεφάντωμα, μιά ἀνάπαυλα στήν ρουτίνα μας καί ἴσως, γιά νά ἀπαλύνουμε ὅποιαδήποτε νύξη τῆς συνείδησής μας, κάποιες ἀγαθοεργίες α-λα-κάρτ. Ὅπως ἔγραψε ὁ ποιητής, ἀνάμεσα στά θέατρα καί στίς μαγευτικές διασκεδάσεις τοῦ κόσμου τούτου κανεῖς πιά δέν ψάχνει στόν οὐρανό τό ἀστέρι τῶν μάγων. Κανεῖς δέν ἐνδιαφέρεται γιά τήν Βηθλεέμ πού μηνᾶ. Ἄλλωστε ἐμεῖς οἱ sapiens sapiens τό «ἀπομυθοποιήσαμε» κι αὐτό.

Κι ὅμως, ἂν γιά μιά στιγμή ἀρνούμασταν ὅλον αὐτόν τόν «ἐορταστικό» παροξυσμό, ἂν γιά μιά στιγμή προσπαθούσαμε νά ἀφουγκραστοῦμε τίς χρεῖες τῆς ψυχῆς πού δέν δύναται νά κρύψει ἡ ἀχαλίνωτη ἐξωστρέφεια, θά διαπιστώναμε ὅτι τά Χριστούγεννα δέν εἶναι ἀπλᾶ μιά γιορτή· εἶναι ἡ ἀπάντηση τοῦ Θεοῦ στήν πιό βαθειά καί ἐπείγουσα ἀνάγκη μας.

Ἄνθρωπος ἴσον ζητιάνος τῆς χαρᾶς καί κυνηγός τῆς ἀλήθειας, συνήθιζε νά λέει ἓνας σοφός. Καί ἔτσι εἶναι. Τί θέλει ὁ ἄνθρωπος πάνω ἀπ' ὅλα; Νά εἶναι εὐτυχισμένος. Νά ἀπολαμβάνει τήν ζωή χωρίς ἀπειλές καί πειρασμούς καί περιορισμούς. Καί κυρίως θέλει νά ἔχει ἡ εὐτυχία του πλούσιο ἐσωτερικό ἀντίκρισμα, νά μὴν εἶναι ἐπιδερμική σάν ἓνα χαμογελαστό προσωπεῖο ἀλλά νά τήν χαρακτηρίζουν ἡ γνησιότητα καί τό βάθος. Ἐπίσης ὁ ἄνθρωπος κυνηγᾷ τήν ἀλήθεια. Δέν βολεύεται μέ τό ψέμα. Ἀναζητᾷ αὐθεντικές ἀπαντήσεις στά μεγάλα καί κρίσιμα ἐρωτήματα τῆς ζωῆς:

Ποιός είμαι, από ποῦ ἔρχομαι, ποῦ πηγαίνω; Κι ὅταν μαθαίνει τόν κόσμο, κι ὅταν ἀγωνίζεται γιά τό ψωμί του, κι ὅταν ἐρωτεύεται, κι ὅταν δημιουργεῖ οἰκογένεια, κι ὅταν στέκεται πάνω ἀπό τό φέρετρο δικοῦ του προσώπου, ἄς μήν τό νιώθει, αὐτά τόν βασανίζουν.

Τό δυστύχημα εἶναι ὅτι αὐτά τά δύο, τήν χαρά καί τήν ἀλήθεια, τά ψάχνουμε σέ λάθος δρόμους. Νομίζουμε ὅτι τήν εὐτυχία τήν ἐγγυᾶται τό χρήμα ἢ οἱ ἡδονές ἢ ἡ δόξα καί ἡ διάκριση. Κι ὅτι ἡ ἀλήθεια γιά τήν ζωή εἶναι ὑπόθεση τῆς φιλοσοφίας καί τῆς ἐπιστήμης. Ἀλλά πόσο ἔξω πέφτουμε! Γίναμε εἰδωλολάτρες, λατρεύουμε τόν ἑαυτό μας καί τίς ἐπιθυμίες του καί τά κατορθώματά του, ἀλλά ὅπως κατέρρευσαν ὅλες οἱ εἰδωλολατρίες τῆς ἀρχαιότητας, θά καταρρεύσει κι αὐτή. Γιατί; Διότι ἔχει μέσα της τό σπέρμα τῆς φθορᾶς· στηρίζεται σέ σάπια δεκανίκια. Ἀρκεῖ νά ἀναφέρουμε σάν παράδειγμα τό περιβάλλον, τό σπίτι μας. Ἡ ἀκόρεστη ἐκμετάλλευσή του ἀπό τόν ἄνθρωπο γιά νά ἱκανοποιηθοῦν τά θέλω του, τό κατέστρεψε. Σήμερα χύνουμε κροκοδείλια δάκρυα γι' αὐτό, ἀλλά ἡ κατάσταση εἶναι μή ἀναστρέψιμη πλέον. Ποιός θά μᾶς σώσει ἀπό τούς σωτήρες μας;

Λοιπόν ἄς μή βαυκαλιζόμαστε ἄλλο μέ αὐταπάτες. Ἡ χαρά καί ἡ ἀλήθεια δέν ἐδρεύουν στά χρηματιστήρια ἢ στά ἐρευνητικά ἐργαστήρια. Ἡ χαρά καί ἡ ἀλήθεια πού πεινάει καί διψάει ἡ ὕπαρξή μας, πού χωρίς αὐτά δέν ζοῦμε ἀλλά ἀπλῶς ἐπιζοῦμε, ἐδρεύουν στόν σταῦλο τῆς Βηθλεέμ, ἐκεῖ ὅπου γεννιέται ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἰησοῦς εἶναι ἡ ἀληθινή εὐτυχία καί γνώση. Γιατί; Διότι εἶναι ὁ Θεός, ὁ μόνος μακάριος, ὁ μόνος στέρεος καί ἀληθινός. Εἶναι αὐτός πού μπροστά του στέκονται ὅλα γυμνά, ξεκάθαρα καί χωρίς ἴχνος ψεύδους ἢ προσποίησης. Ἦταν κάποτε ἀπροσέγγιστος, ὅλος φωτιά, καί δήλωνε τήν παρουσία του μέ σεισμούς καί κεραυνούς. Ἐνώπιόν του ὁ ἁμαρτωλός ἄνθρωπος ἔνιωθε ἕνα μηδενικό, μιά μάζα προορισμένη γιά τήν ἀπώλεια. Μά ὅταν ἦρθε τό πλήρωμα τοῦ χρόνου (Γα 4,4) ἀποκαλύφθηκε σάν ἕνα ἀπαλό ἀεράκι, ὡς ἀγάπη. Ἐγίνε ἄνθρωπος, γιά νά μπορεῖ ὁ ξέπνοος ἄνθρωπος νά τόν ἀγγίζει, γιά νά μπορεῖ Ἐκεῖνος νά μεταγγίζει στίς φλέβες τοῦ ἀνθρώπου τό ἄφθαρτο αἷμα Του καί νά κατανικᾷ τόν πιό φοβερό ἐχθρό του, τόν θάνατο.

Κι αὐτό δέν εἶναι μόνο διδαχή τῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι καί ἡ κραυγή τῆς ἱστορίας μας: Ὅλα τά ὑψηλά καί μεγάλα, ὅ,τι πιό οὐσιώδες καί εὐγενικό ἐπιθυμεῖ ἡ ἀνθρώπινη ψυχὴ ὑπάρχει ἀποκλειστικά στόν Χριστό. Χωρίς αὐτόν ἡ ἡδονή εἶναι καμουφλαρισμένη ὁδύνη, ἡ εἰρήνη μάσκα τοῦ πολέμου, ἡ ἐπιστήμη ἕνα ὀλέθριο παιχνίδι μέ τήν φωτιά. Στόν αἰῶνα πού πέρασε διακηρύξαμε ἀνόητα ὅτι ὁ Θεός πέθανε καί πανηγυρίσαμε τόν θάνατό του. Τό ἀποτέλεσμα; Δύο παγκόσμιοι πόλεμοι μέ ἑκατομμύρια νεκρούς κι ἕνας τρίτος, ἀκήρυχτος, «ψυχρός», πού ἀπειλήσε καί ἀπειλεῖ τήν ἀνθρωπότητα μέ πυρηνική καταστροφή. Πρέπει ἐπιτέλους νά δοῦμε καθαρά.

Οἱ ἅγιοι στή ζωή μας

Ὁ ἅγιος Μόδεστος

Στήν πόλη τῆς Σεβάστειας, ὁ Εὐσέβιος καί ἡ Θεοδούλη, ὑποψήφιοι μάρτυρες στή φυλακή. Στά χέρια τους κρατοῦν ἓνα βρέφος πέντε μηνῶν, καρπό τῆς ἐπίμονης προσευχῆς σαράντα χρόνων. Πρὶν προλάβουν νά τό χαροῦν, νά τό μεγαλώσουν, τό παραδίδουν στά χέρια Ἐκείνου πού τούς τό χάρισε. Πρὶν προλάβουν οἱ ἴδιοι νά ὀδηγηθοῦν στό μαρτύριο, παραδίδουν τίς ψυχές τους στά χέρια Ἐκείνου πού ἀγάπησαν... Κι ὁ παντεπόπτης καί πολυεύσπλαγχνος Κύριος, ὅπως τό βεβαιώνει ὁ ψαλμωδός, «ὄρφανὸν καί χήραν ἀναλήψεται» (Ψα 45,9). Ἀπό τά πρῶτα θήματα τῆς ζωῆς τοῦ μικροῦ Μόδεστου εἶναι παρῶν.

Μετά τήν κοίμηση τῶν γονέων του, τόν παραδίδει ὁ Μαξιμιανός σέ ἓναν συγκλητικό. Καθῶς μεγαλώνει, μαθαίνει ὅτι οἱ γονεῖς του πέθαναν κλεισμένοι στή φυλακή γιά τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ. Τί νά ᾿ναι αὐτό πού στά δεκατρία του χρόνια ἀνάβει μέσα του τή λαχτάρα νά ἀναζητήσῃ κάποιον χριστιανό νά τοῦ διδάξῃ τήν εὐσέβεια; Ἡ δυνατή προσευχή τῶν γονέων μετᾴγγισε στό βρέφος τῆς καρδιάς τους τό πύρωμα, κωδικοποίησε μέσα του τά μυστικά τοῦ οὐρανοῦ!

Τί κι ἂν μεγαλώνει μέσα σέ εἰδω-
λολατρικό περιβάλλον; Ἡ ψυχὴ του

Πρέπει νά ἀντιλη-
φθοῦμε ὅτι μόνον ὁ
Χριστός μπορεῖ νά
μᾶς σώσει. Ἡ ἐνότητα
στήν διάλυση, ὁ ἀπαρ-
τισμός στὸν κατακερ-
ματισμό, ἡ δύναμη
στήν ἐσχατὴ ἀδυναμία
μας εἶναι Αὐτός. Κα-
νεῖς ἄλλος.

Κύριε, συγχώρεσε
τήν ἁμαρτία μας. Σέ
ἐγκαταλείψαμε καί ἀ-
ναζητήσαμε τήν χαρά
καί τήν ἀλήθεια στά
βαλτόνερα τῶν ἐπιθυ-
μιῶν μας. Ἦμασταν
μεθυσμένοι καί παρα-
ζαλισμένοι ἀπὸ τό
κρασί τῶν «ἐπιτυχιῶν»
μας, μὴ μᾶς συνερίζε-
σαι. Τώρα πού ὅλα γύ-
ρω μας γκρεμίζονται,
Σέ ἀποζητοῦμε καί πά-
λι. Στείλε ξανά τό ἁ-
στέρι σου στὸν οὐρα-
νό μας γιά νά μᾶς ὀ-
δηγήσῃ στήν φάτνη
σου. Μὴ μᾶς ἀφήσεις
στό σκοτάδι μας, δέν
ἔχουμε ἄλλον παρά-
κλητο. Καί δίνε μας
τήν χάρη σου νά ὁμο-
λογοῦμε μέ ἐπίγνωση
ὅτι μόνον Ἐσύ εἶσαι ἡ
ἀληθινὴ εὐτυχία καί
σοφία. Ἐσύ, ὁ Θεός· ἡ
ἀνάσταση καί ἡ ἀτε-
λεύτητη ζωὴ. Ἀμήν.

Εὐάγγελος Ἀλ. Δάκας

δέν αναπαύεται, κάτι άλλο τήν ἐλκύει. Γι' αὐτό καί ὅταν ὁ Μαξιμιανός καλεῖ ὅλο τόν λαό νά προσφέρει θυσία στούς θεούς, ὁ μικρός Μόδεστος καταφεύγει στόν τάφο τῶν γονέων του καί καταθέτει τῆς καρδιάς του τόν πόθο... Παρακαλεῖ νά τόν ἐλευθερώσουν ἀπό τούς εἰδωλολάτρεις, γιά νά ἀξιωθεῖ τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος. Στήν ἀγωνία τοῦ παιδιοῦ, τῶν μαρτύρων γονέων του ἡ πρεσβεία γίνεται χέρι μητρικό καί πατρική ἀγκαλιά... Πῶς νά μήν ἀπαντήσει ὁ Θεός; Πῶς νά ἀφήσει ἀνικανοποίητους τούς ἅγιους πόθους πού ὁ ἴδιος δημιουργεῖ; Στέλνει ἕναν ἄνθρωπο δικό Του, ἕναν χρυσοχόο ἀπό τήν Ἀθήνα νά συναντήσει καί νά πάρει μαζί του τό παιδί.

Στήν πόλη τῶν γραμμάτων καί τοῦ πολιτισμοῦ ὁ μικρός Μόδεστος κατηχεῖται ἐκτενέστερα καί βαπτίζεται. Ἡ ὑπαρξή του ὅλη φῶς! Ἀρχίζει νά ζεῖ μία νέα ζωή. Δέν εἶναι μόνο ἡ γεύση οἰκογενειακῆς θαλπωρῆς, εἶναι ἡ κοινωνία τῶν ψυχῶν πού δημιουργεῖ ἡ κοινή πίστη. Ὁ πιστός χρυσοχόος τόν ἀγαπᾷ σάν παιδί του, γι' αὐτό καί στή διαθήκη του τόν συγκαταλέγει μέ τούς γιούς του κληρονόμο τῆς περιουσίας του. Ἀλλά ὁ Μόδεστος ἄλλο πλοῦτο ἔχει

ποθήσει, τό ἄδειασμα ἀπό τά δικά του καί τό δόσιμό του στόν Θεό! Γι' αὐτό καί μετὰ τόν θάνατο τοῦ εὐεργέτη του, χαρίζει τό μερίδιο τῆς κληρονομίας του στούς συγκαληρονόμους. Μέσ στίς δικές τους ὅμως τίς καρδιές ἔχει κυριαρχήσει ὁ φθόνος, πού ὑπαγορεύει δόλια σχέδια.

Πρόκειται νά πᾶνε

στήν Αἴγυπτο γιά ἐμπόριο καί πείθουν τόν ἀνυποψίαστο Μόδεστο νά πάει μαζί τους. Ἐκεῖ, τόν πουλοῦν ὡς δοῦλο σέ ἕναν ἄνθρωπο ἄπιστο. Σάν ἕνα δεύτερος Ἰωσήφ ὁ Ἅγιος, πουλημένος στήν Αἴγυπτο, ἐγκαταλελειμμένος ἀπό ὅλους ὑποφέρει πολλά δεινά... Κι ὁ Θεός; Ἀπών ὁ Θεός; Σιωπᾷ; Ὁχι. Εἶναι παρῶν· καί στήν ἐπίμονη προσευχή τοῦ παιδιοῦ του ἀπαντᾷ. Μετά ἀπό ἑπτὰ χρόνια τό ἀφεντικό τοῦ Ἁγίου βαπτίζεται χριστιανός!

Κι ὁ δοῦλος; Ὁ ἐγκαταλελειμμένος; Ὁ ἄγνωστος; Ὁ δοῦλος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, πού ἐγκατέλειψε τόν ἑαυτό του στά παντοδύναμα θεϊκά χέρια, εἶναι σκεῦος ἐκλογῆς. Τόν βγάζει ἀπό τήν ἀφάνεια ὁ Θεός, γιά νά τόν κάνει, ὄχι ἀντιβασιλέα τῆς Αἰγύπτου, ἀλλά ἀρχιεπίσκοπο Ἱεροσολύμων. Μιμητής τοῦ μακαρίου Ἰωσήφ, ὄχι μόνο στά δεινά καί στή δόξα, ἀλλά πιότερο στήν ἀνεξικακία. Ὅταν ἦρθαν στά Ἱεροσόλυμα οἱ γιοί τοῦ χρυσοχόου, χωρίς νά ξέρουν ποιός εἶναι ὁ πατριάρχης, «τούς δέχτηκε ἀσπασίως, τούς φιλοξένησε φιλοφρόνως καί τούς εὐεργέτησε μεγαλοπρεπῶς», ὅπως σημειώνει ὁ βιογράφος του. Ἀπό μία καρδιά πού ἀγάπησε ἀληθινά τόν Θεό, τί ἄλλο μπορεῖ νά ἀναβλύσει παρά μόνο ἀγάπη καί συγχώρεση!

Στή ζωή τοῦ ἁγίου Μοδέστου ἀναφέρονται πολλά θαύματα. Τό μεγαλύτερο θαῦμα, ὅμως, εἶναι ἡ ἴδια ἡ ζωή του! Παραδομένη στόν Θεό, ἀπό τή βρεφική του ἡλικία μέχρι τό βαθύ γῆρας! Τήν ἐπισφράγισε παραδίδοντας τή μακαρία ψυχή του στά χέρια Ἐκείνου πού πίστεψε ἀδιαπραγμάτευτα καί ἀγάπησε ὁλοκληρωτικά! Ἦταν 16 Δεκεμβρίου τοῦ 395 μ.Χ.

Γρηγόριος

Ὁ μέγας Μικρός: Τό μυστήριο τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως

«Αὐτὸς ἐνηνθρώπησεν, ἵνα ἡμεῖς θεοποιηθῶμεν». Μὲ τὴ φράση αὐτὴ ὁ Μέγας Ἀθανάσιος περιγράφει συνοπτικὰ τὸ μυστήριον τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως. Ἐνανθρώπησι σημαίνει ὅτι ὁ πολὺ πολὺ μέγας, ὁ Θεός, ἔγινε πολὺ πολὺ μικρός, ἄνθρωπος, γιὰ νὰ γίνῃ ὁ πολὺ μικρός ἄνθρωπος πολὺ μέγας θεός.

Γιὰ νὰ συλλάβουμε μὲ τὴ σκέψῃ μας αὐτὴ τὴν ἀναλογία μεγάλου-μικροῦ θὰ πρέπει νὰ ἐπιχειρήσουμε μίαν μέτρησι: νὰ μετρήσουμε τὸ μέγεθος τοῦ ἀνθρώπου καὶ νὰ τὸ συγκρίνουμε μὲ ἓνα συμβατικὸ «μέγεθος» τοῦ Θεοῦ, πού θὰ μπορούσαμε νὰ καταλάβουμε.

Ὡς τάξι μεγέθους γιὰ τὴ «μέτρησι» αὐτὴ θὰ μπορούσε νὰ χρησιμοποιηθεῖ τὸ σύμπαν πού μᾶς περιβάλλει. Σύμφωνα μὲ τὴν ἀσφαλῆ γνώσιν τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, τὸ σύμπαν ὑπολογίζεται σήμερον ὅτι ἔχει ἡλικία 13,8 δισεκατομμυρίων γήινων ἡλιακῶν ἐτῶν. Τὸ μέγεθός του εἶναι ὁ χώρος πού δημιουργεῖ τὸ φῶς τρέχοντας ἀπὸ τὴν πρώτη ἀρχὴ καὶ ἐπὶ 13,8 δισεκατομμύρια χρόνια μὲ ταχύτητα 300.000 χιλιόμετρα τὸ δευτερόλεπτον! Τὸ μέγεθος αὐτό, μπροστὰ στό μέγεθος τοῦ Δημιουργοῦ τοῦ σύμπαντος, θὰ μπορούσαμε ἴσως νὰ τὸ περιγρά-

ψουμε ὡς ἓνα μικρὸ κεφαλάκι καρφίτσας στὴν ἄκρῃ τῶν δακτύλων του.

Ἄν θελήσουμε τώρα νὰ ὑπολογίσουμε τὸ μέγεθος τοῦ πολὺ πολὺ μικροῦ, τοῦ ἀνθρώπου, θὰ πρέπει νὰ συλλάβουμε μὲ τὴ φαντασίαν μας μέσα στό ἀχανές σύμπαν τὸν πλανήτη γῆ ὡς οὐράνιον σῶμα. Δέν εἶναι μεγαλύτερος ἀπὸ ἓνα αἰωρούμενον μικροσωματίδιον σκόνης. Κατὰ ἀναλογία ὁ ἄνθρωπος ὡς φυσικὸ μέγεθος ἐπάνω στὴ γῆ δέν εἶναι μεγαλύτερος ἀπὸ ἓνα ἐπίσης ἐλάχιστον μικροσωματίδιον.

Ὅταν λοιπὸν ὁμολογοῦμε ὅτι πιστεύουμε στὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ Θεοῦ στό πρόσωπον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐννοοῦμε αὐτόν ἀκριβῶς τὸν μετασχηματισμὸ τοῦ πολὺ πολὺ μεγάλου Θεοῦ στὴν μορφή τοῦ πολὺ πολὺ μικροῦ ἀνθρώπου. Καὶ λόγῳ τῆς διαφορᾶς μεγέθους εἶναι ἀσφαλῶς ἀδύνατον νὰ σκεφθεῖ κανεὶς ὅτι αὐτός ὁ Θεός μπορεῖ νὰ στερήθηκε κάτι ἀπὸ τὸ μεγαλεῖο ἢ τὴ δύναμή του. Μόνον τὴν ἀναλόγου μεγέθους ἄπειρη ἀγάπη του μπορεῖ κανεὶς νὰ ψηλαφήσῃ, ἐξαιτίας τῆς ὁποίας σκέφθηκε καὶ ἀποφάσισε νὰ προβεῖ σὲ αὐτὴ τὴν ἐνέργειαν.

Τὰ εὐαγγελικὰ κείμενα χαρακτηρίζονται ἀπὸ μίαν ἐμφανῆ παραδοξότητα: περιγράφουν ἓναν ἄνθρωπον, τὸν Ἰη-

σου από τή Ναζαρέτ, νά ἀντιμετωπίζει τά προβλήματα τοῦ κόσμου μας μέ χαρακτηριστική εὐκολία καί ἄνεση· ἀπό τά πιό εὐκόλα ἕως καί τά πιό δύσκολα, τίς δυνάμεις τῆς φύσεως, τίς ἀσθένειες τῶν ἀνθρώπων ἕως καί τόν θάνατο. Ἀποσβολωμένοι, μέ θαυμασμό, δέος καί ἀπορία τόν παρατηροῦσαν ὅσοι τόν συνάντησαν νά ἐνεργεῖ μέ τήν ἄνεση καί τήν εὐκολία τῆς δυνάμεως τοῦ πολύ πολύ μεγάλου καί τήν ἴδια στιγμή νά εἶναι ὁ ἴδιος πολύ πολύ μικρός, ἀπαράλλακτα ὅμοιος μέ ἐκείνους. Τή μαρτυρία αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων διαφυλλάττει ἡ Ἐκκλησία, ἡ ὁποία ὡς διαχρονικός καί ἀέναος συνεχιστής τούς περιγράφει ὡς ἄλλος αὐτόπτης καί αὐτήκοος μάρτυς τοῦ ἀνθρώπου Ἰησοῦ τήν ἐμπειρία τῆς ἐπικοινωνίας μαζί του. Τή μαρτυρία αὐτή ἡ Ἐκκλησία τήν ἔκανε κείμενο, ἤχο καί τραγούδι, τή ζωγράφισε στόν καμβά καί στόν τοῖχο, τή μετασκεύασε σέ λατρευτικό δρώμενο, ὥστε νά διατρέχει τόν χώρο καί τόν χρόνο καί νά φθάνει στούς ἐγγύς καί στούς μακράν.

Αὐτή θά μπορούσε νά εἶναι μία προσέγγιση τοῦ μυστηρίου τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως, καθώς ἀναλογίζεται κανεῖς τά γεγονότα τῶν ἡμερῶν, γονατιστός ἐμπρός στόν φωταγωγό τῆς αἰωνιότητος, στό κενό μνημα τοῦ Ἰησοῦ ἀπό τή Ναζαρέτ, στό ὁποῖο μπήκε ὡς πολύ πολύ μικρός καί βγήκε ὡς πολύ πολύ μεγάλος. Αὐτό τό μνημα στέκει ἕως σήμερα ἀταλάντευτα σταθερός, βουβός μάρτυς, ἀλλά καί συγχρόνως διαπρύσιος κήρυκας τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως.

Καί εἶναι πράγματι νά ἀναρωτιέται κανεῖς: Ἀπό πόση ἀνοησία μπορεῖ νά

ἐμφορούμαστε, ὅταν ἐξομοιώνουμε αὐτόν τόν Ἰησοῦ τῆς Ἐκκλησίας, τόν πολύ πολύ μεγάλο πού θέλησε νά γίνει τόσο πολύ μικρός, μέ τούς ποικίλους ἀνθρωπίσκους αὐτῆς τῆς γῆς καί ἀνακατεύουμε τήν ἀγία διδαχή του μέ τίς ἀσυνάρτητες μωρίες τους;

Πόσο μίζεροι μπορεῖ νά εἴμαστε, ὅταν ἀπιστοῦμε ὅτι Αὐτός ἔχει τή δύναμη νά ἐπιλύσει τά προβλήματα καί τίς δυσκολίες ὅχι ἀπλῶς τῆς προσωπικῆς μας ζωῆς, ἀλλά ὁλόκληρης τῆς ἀνθρώπινης κοινωνίας, πού ζῇ ἐπάνω σέ αὐτόν τόν τόσο μά τόσο μικρό πλανήτη;

Ἀλλά καί πόσο ἀκόρεστη εἶναι καί ἡ χαρά τῆς Ἐκκλησίας, ὅταν ἀενάως ἐορτάζει τό μυστήριο τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως; Μέ βαθειά ἀγαλλίαση καί εὐγνωμοσύνη τά μέλη τῆς ἀναζητοῦν διακαῶς κάτι ἀπό αὐτόν τόν κόσμο νά Τοῦ προσφέρουν ταπεινά ὡς ἐλάχιστο ἀντίδωρο στή δική του ἀπερίγραπτη δωρεά: «Τί σοί προσενέγκωμεν, Χριστέ;». Ὅλοι οἱ ἄλλοι, οἱ ἄγγελοι, ὁ οὐρανός, οἱ μάγοι, οἱ βοσκοί, ἡ γῆ, ἡ ἔρημος, κάτι Τοῦ δίνουν. Ἐμεῖς βρίσκουμε ἕνα μόνο: τήν ἀδελφή μας, τήν ἀγνή Μητέρα του, πού χάρισε τή σάρκα τῆς σέ Ἐκεῖνον, τόν πρό αἰώνων Θεό, γιά νά γίνει ἄνθρωπος σάν ἐμᾶς. Ἀλλά καί ἐσένα «τί σέ καλέσωμεν, ὦ κεχαριτωμένη;» Οὐρανό, Παράδεισο ἢ Παρθένο; Λίγο εἶναι! Σέ ὀνομάζουμε κάτι μοναδικό: Παρθένο μητέρα, διότι μόνον ἐσύ κράτησες στήν πάναγνη ἀγκαλιά σου ὡς παιδίον νέον τόν πάντων Θεό. Αὐτόν ἰκέτευε, γιά νά γίνουμε κι ἐμεῖς οἱ μικροί, μεγάλοι σάν ἐκεῖνον!

Ἀθανάσιος Παπαρνάκης
ἀν. καθηγητῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ΑΠΘ

Καὶ ἐγένετο

Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος. Ὅλα ὅσα ἔ-
γιναν μετὰ, ἔγιναν δι' αὐτοῦ.

Καὶ πρῶτα-πρῶτα τό φῶς. Εἶπε
«γεννηθήτω φῶς· καὶ ἐγένετο». Ἐγε-
νήθησαν, λοιπόν, ἄστρα καὶ μάγεψαν
μέχρι καὶ τούς ἀγγέλους, πού ὕψω-
σαν φωνή μεγάλη αἰνέσεως στό πρω-
τοαντίκρισμά τους. Θάμπωσαν ἀπ'
τό τόσο φῶς τῶν ἀστρῶν αὐτοῖ πού
κι οἱ ἴδιοι ἦταν φῶς, πνεύματα, πυρός
φλόγα. Νά λάμψει ἔτσι τό σκοτάδι καὶ
ἡ ἄβυσσος νά γίνει κόσμημα, κόσμος,
ἐκθαμβωτικό στολίδι!

Μποροῦμε λίγο κάπως νά καταλά-
βουμε αὐτὴν τὴν ἔκσταση τῶν ἀγγέ-
λων, ἂν θυμηθοῦμε κάποιο λυκόφως
πού χαράχτηκε μέσα στό βλέμμα
μας, τό σκοτάδι νά καταπίνει τό φῶς·
ἢ κάποιο λυκαυγές τό φῶς νά κυνηγᾷ
καὶ νά σκορπᾷ τό σκοτάδι.

Τέτοιο ἦταν τό σκοτάδι καὶ κεῖνη
τὴ νύχτα κι ὁ κόσμος ὅλος σέ ὕπνο
βαθύ. Ὅλος; Ὅχι, αὐτοῖ οἱ ποιμένες
ξαγρυπνοῦν γιὰ τὰ πρόβατά τους.
Καὶ νά πάλι φῶς λαμπρό πάνω ἀπ' τὴν
ἀνθρώπινη ἄβυσσο αὐτὴ τὴ φορά.
«Φῶς περιέλαμψεν αὐτούς». Καὶ πάλι
ἐκστατικές οἱ στρατιές τῶν ἀγγέλων
ξεσποῦν σέ μεγαλειώδη ὕμνο: «Δόξα
ἐν ὑψίστοις Θεῷ». Ὅπως τότε γιὰ τὰ
ἄστρα στά σύμπαντα, τώρα γιὰ ἓνα
τόσο δά βρέφος μέσα στή φάτνη!

Κι οἱ μάγοι στόν δρόμο μέ λυχνάρι
τ' ἀστέρι ψάχνουν γι' αὐτό. Γιὰ τό
φῶς πού ἦρθε στόν κόσμο, φῶς ἐκ
φωτός, ἀνατολή ἐξ ὕψους, ἀπαύγα-
σμα δόξης, ἀνατολή ἀνατολῶν. Ἦταν
σκοτεινὴ ἡ νύχτα τοῦ κόσμου, ἀσέ-
ληνη, μέσα στή σκιά τοῦ θανάτου. Κι
ὅ,τι ἔγινε ἐκεῖνη τὴ νύχτα δέν ἔγινε

ἀπλῶς δι' Αὐτοῦ. Ἦγινε Αὐτός. «Ὁ ἀ-
ναβαλλόμενος φῶς ὡς ἱμάτιον» μέσα
στή σκοτεινιά τῆς φάτνης.

«Ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο».

Ἀπ' τὴ στιγμή πού στήν ἄβυσσο
τοῦ ἀκατασκεύαστου χωροχρόνου ἐ-
γένετο φῶς, ἀπ' τὴ στιγμή πού στό
χάος τῆς ἀνθρώπινης ἱστορίας ἐγε-
νήθη τό φῶς, μποροῦν πλέον νά γί-
νουν τὰ πάντα καὶ στόν ἄνθρωπο.
«Γενηθήτω σοι ὡς θέλεις».

Σ' αὐτό τό κουρέλι τῶν ἐπιθυμι-
ῶν καὶ τῶν λαθῶν πού λέγεται ἄν-
θρωπος, πού ζητιάνεψε ὅλες τίς
ἐπιθυμίες καὶ ποτέ δέν χόρτασε,
μπορεῖ πλέον νά γίνει τό ἀκατόρ-
θωτο: «ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν
τέκνα Θεοῦ γενέσθαι».

Σ' αὐτό τό ἔρμαιο τοῦ χρόνου
καὶ τοῦ θανάτου, ἔδωσε νά κρατᾷ
γερά στά χέρια του τόν ἀστέρα τόν
λαμπρό τόν πρωινό.

Σ' αὐτό τό τρεμάμενο λυχνάρι ὁ-
λων τῶν ἀνέμων καὶ τῶν περιπετειῶν,
ἔδωσε νά γίνει τό φῶς τοῦ κόσμου.

Φῶς παντοῦ, μέσα μας, γύρω μας.
Φῶτα, στολίδια, λαμπιόνια, δέντρα
γιορτινά, φωτοχυσίες, ψαλμωδίες,
ἄγγελοι, καμπάνες, ἀστέρια, κάλαν-
τα, τραγούδια, εἰρήνη, ἀγκαλιές, «ἐν
ἀνθρώποις εὐδοκία».

Θυμᾶμαι γιὰ πάντα χαραγμένο
στή μνήμη μου ἓνα τέτοιο μουντό λυ-
κόφως στή ζωὴ μου. Ὑστερα ἔπесе
βαθύ σκοτάδι. Νόμιζες ὅτι ὅλα ἔχουν
τελειώσει. Κι ὕστερα ἦρθε ἓνα ἀχνό
λυκαυγές πού ξέσπασε σέ φῶς, «αὐ-
γὴ μυστικῆς ἡμέρας».

Ξημέρωναν Χριστούγεννα!

Ζ.Γ.

«Ὡ πτωχεία ὑπέρπλουτος! Ὡ συγκατάβασις ὑπερύψιστος!»

«Μυστήριον ξένον καὶ παράδοξον» θά γιορτάσουμε σέ λίγες μέρες. Ὁ Θεός μεταξύ τῶν ἀνθρώπων, ὁ ἄχρονος γεννᾶται ἐν χρόνῳ, ὁ ἀχώρητος κείται σέ μιά γωνιά τῆς γῆς... τῆς γῆς πού ὁ ἴδιος δημιούργησε.

Κι ὅμως, ὅσο μέγας εἶναι ὁ ξένος ἐπισκέπτης, τόσο ἀπέριτη εἶναι ἡ ὑποδοχή πού ἡ γῆ τοῦ ἐπιφυλάσσει. «Ποῦ εἶναι ἡ προετοιμασία;», ρωτᾷ ὁ ἅγιος Νικόδημος στό βιβλίο του «Πνευματικά Γυμνάσματα», «ποῦ εἶναι ἡ ἀκολουθία τῶν δούλων;». Ἔλα μέσα στό σπηλαίο, μᾶς προτρέπει, καί ὄχι μόνον δέν θά βρεῖς τίποτε περιττό, ἀλλά ἀντίθετα θά διαπιστώσεις ὅτι λείπουν καί τά ἀναγκαῖα... Δέν εἶχε οὔτε τίς ἐλάχιστες ἐκεῖνες ἀνέσεις πού εἶχε στο φτωχικό του σπίτι τῆς Ναζαρέτ. Ὁ Ἰησοῦς «προτίμησε ἐκουσίως τή φτώχεια», δέν εἶχε οὔτε τά αὐτονόητα πού ὅλοι ἀπολάμβαναν τότε τήν περίοδο τῆς ἀπογραφῆς.

Καί τό σημαντικότερο; Ἀντίθετα ἀπό ἐμᾶς τοὺς ἀνθρώπους, ὄχι μόνον δέν βδελύσσεται τή φτώχεια, δέν καμώνεται τόν πλούσιο, ἀλλά «κάνει ἐπίδειξη τῆς φτώχειας του». Πῶς; «Φωνάζει τοὺς ἀγγέλους ἀπό τοὺς οὐρανοὺς, ἀπό τοὺς ἀγρούς καλεῖ τοὺς ποιμένες γιά νά τόν προσκυνήσουν, ἐνῶ βρίσκεται σέ κείνη τήν κατάσταση τῆς ἔνδειας καί τῆς ἐγκατάλειψης. Καλεῖ νά τόν ἐπισκεφτοῦν σέ κείνο τόν θρόνο τῆς εὐτελέστατης φάτνης καί σέ κείνη τήν αὐλή τοῦ πενιχρότατου σπηλαίου!». Καί σάν ἄλλος ἐπισκέπτης ὁ ἅγιος Νικόδημος μπροστά σ' αὐτό τό θέαμα ἀναφωνεῖ: «ὦ πτωχεία ὑπέρπλουτος! ὦ συγκατάβασις ὑπερύψιστος!».

Καλεῖ καί ἐμᾶς ὁ Ἅγιος νά μετᾶσχουμε στό θαῦμα τῆς πτώχευσης Αὐτοῦ στόν ὅποιο ἀνήκει «τὸ χρυσίον καί τὸ ἀργύριον», ὅπως λέει ὁ προφήτης· νά ἐπισκεφθοῦμε τόν μικρό Ἰησοῦ στόν «θρόνο» τῆς φάτνης, στήν αὐλή τοῦ σπηλαίου, νά πάρουμε τά μάτια ἀπ' τίς βιτρίνες τοῦ κόσμου καί νά σταθοῦμε μπροστά στό ἀπέριτο μετόχι τοῦ οὐρανοῦ. Νά ἀποσύρουμε τόν νοῦ ἀπό τήν ἡδονή τοῦ πλούτου καί νά ἀναλογιστοῦμε τήν «ὑπέρπλουτη πτωχεία» πού Ἐκεῖνος ντύθηκε καί νά νιώσουμε ὄχι ντροπή γιά τήν ὅποια φτώχεια μας, ἀλλά καμάρι, διότι μᾶς κάνει ὁμοίους τοῦ πλουσιότερου φτωχοῦ πού πάτησε πάνω σέ αὐτόν τόν πλανήτη.

Τώρα, ἐσύ πού μελετᾷς αὐτές τίς γραμμές, γράφει ὁ ἅγιος Νικόδημος, -καί σύ κι ἐγώ πού ζοῦμε αἰῶνες μετά- τί ἔχεις νά πεῖς; Ποιόν θά ἀφήσεις νά σέ κυριεύσει; Ὁ κόσμος πού σέ προτρέπει νά ζητᾷς πρῶτα τά ἐπίγεια πλοῦτη ἢ ὁ Χριστός πού νίκησε τόν κόσμο;

Δ. Καλογεράκη

ΑΓΝΩΜΟΣΥΝΗ

Οί Νεοέλληνες βιώνουμε τήν τρίτη μεγάλη παρακμή στή μακραίωνα ιστορία μας. Τήν πρώτη βίωσαν οί πρόγονοί μας κατά τό τέλος τής αρχαιότητας. Τότε οί Ρωμαῖοι μέ τίς λεγεῶνες τους μᾶς υπέταξαν μέ έντυπωσιακή άννεση έπωφελούμενοι καί από τό πνεύμα διχόνοιας πού μᾶς κατατρύχει διαχρονικά. Στήν ιστορία μαθαίνουμε ὅτι οί Έλληνες κατέκτησαν τόν κατακτητή τους μέ τήν άνωτερότητα τοῦ πολιτισμοῦ τους. Εἶναι βέβαια αλήθεια ὅτι άρκετοί Ρωμαῖοι έπηρεάστηκαν από τόν τρόπο βίου τοῦ έλληνικοῦ κόσμου. Δέν ήταν ὅμως τότε ὁ τρόπος ἴδιος μ' ἐκεῖνον πού χαρακτηρίζει τούς προγόνους μας κατά τήν κλασική αρχαιότητα, ὁπότε ή παιδεία είχε ὡς στόχο τή μόρφωση τοῦ καλοῦ κάγαθοῦ πολίτη. Άκόμη καί ή πίστη στό εἰδωλικό πάνθεο είχε ξεθωριάσει χωρίς νά υποκατασταθεῖ από νέα, πού θά ἔδινε ἐκ νέου κάποιο νόημα βίου. Ὁ Πausanias (2ος αἰ. μ.Χ.) μαρτυρεῖ ὅτι πλῆθος ιερῶν εἶχαν ἐγκαταλειφθεῖ λόγω ἀδιαφορίας τοῦ λαοῦ γιά τή συντήρησή τους. Ἡ εἰσαγωγή τής λατρείας θεοτήτων από τήν Ἀνατολή δέν βελτίωσε τήν κατάσταση. Ὁ εὐδαιμονισμός είχε ἐπηρεάσει μεγάλα στρώματα τοῦ λαοῦ καί συνέπεια αὐτοῦ ήταν ή ἀποφυγή τής τεκνογονίας. Ὁ Κάτων, ἐπιφανής έλληνομαθής Ρωμαῖος, ἐπισήμανε τόν κίνδυνο πού διέτρεχε τό ἔθνος του από τήν υἱοθέτηση τοῦ τρόπου βίου τῶν παρηκμασμένων Έλλήνων, τῶν Γραικύλων (Graeculi) κατά ρωμαϊκό χα-

ρακτηρισμό! Ὁ αρχαῖος κόσμος, έλληνικός αρχικά καί έλληνορωμαϊκός στή συνέχεια, υπέστη τίς συνέπειες τής δημογραφικῆς γήρανσης.

Παρά τούς άπηνεῖς διωγμούς τής ρωμαϊκῆς ἐξουσίας καί τό μαρτύριο αἱματος, ή πίστη τοῦ Χριστοῦ επικράτησε σέ μεγάλη ἔκταση τής αὐτοκρατορίας. Οἱ σύγχρονοι γραικύλοι θρηνοῦν καί ὀδύρονται, γιατί τάχα ή νέα πίστη στραγγάλισε τό αρχαῖο έλληνικό πνεῦμα! Ἀποφεύγουν ὅμως συστηματικά νά ἀπαντήσουν στό ἐρώτημα: Πῶς διασώθηκαν τά ὅσα αρχαῖα κείμενα ὑπάρχουν στίς βιβλιοθήκες σήμερα, ἀκόμη καί κωμωδίες τοῦ Ἀριστοφάνη; Λυσομανοῦν κατά τοῦ ὀρθοδόξου μοναχισμοῦ, στόν ὁποῖο ὀφείλουμε πληθώρα ἀντιγραφῶν αρχαίων χειρογράφων.

Ἀπό τήν ἄλλη κάποιοι ἐθναμύντορες μέ στρεβλή περί τήν πίστη ἄποψη ὑπερτονίζουν ὅτι ὁ έλληνικός λαός κατέστη ὁ ἐκλεκτός καί περιούσιος τοῦ Θεοῦ. Φθάνουν νά παρουσιάσουν τή νέα ρωμαϊκή αὐτοκρατορία, τή βυζαντινή, ὅπως ἐπέβαλαν νά ὀνομάζεται οἱ δόλιοι παραχαράκτες τής Δύσης, ὡς τήν Πολιτεία τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς! Λαμπρός βέβαια ὁ πολιτισμός της, ὅπως ἀποφαίνονται σήμερα ὀλοένα καί περισσότεροι βυζαντινολόγοι τῆς Δύσης, σέ πλείστους τομεῖς τῆς κοινωνικῆς καί οἰκογενειακῆς ζωῆς, καθώς καί τῶν σχέσεων μέ ἄλλους λαούς.

Γιά τούς πιστούς τό πλεόν σημαντικό εἶναι ὅτι στήν κοινωνία τῶν Ρω-

μιών επίκεντρο ήταν η ὀρθόδοξη πίστη. Χάρη σ' αὐτήν ἀναπτύχθηκε σέ βάθος ἡ θεολογία καί ἀναδείχθηκαν πλῆθος ἀγίων. Ἀνήμποροι νά ἐντρυφήσουμε, λόγῳ τῶν παθῶν μας, στόν θεολογικό τους λόγο, τόν ἀντιπαρερχόμαστε ἀναζητώντας «πνευματική» τροφή ἀποκλειστικά στήν ἀρχαία ἐλληνική γραμματεία! Ἔτσι μᾶς δίδαξαν οἱ δυτικοί πατέρωνές μας, οἱ ὁποῖοι, μετὰ αἰῶνες, κατάφεραν νά ἀποστραφοῦν τήν κακέκτυπη δυτική θεολογία τοῦ ὁλοκληρωτισμοῦ καί ὄχι τῆς ἐλευθερίας τοῦ προσώπου.

Ἀλλά ὅπως κάθε ἀνθρώπινη κοινωνία εἶχε καί ἐκείνη τῆς Ρωμανίας τίς ἀδυναμίες της. Καί ὅταν ἡ παρακμή ἐφθασε στό ἀπόγειό της, ἦλθε ἡ πτώση. Παραδόθηκε σέ βάρβαρο αὐτή τή φορᾶ κατακτητή χωρίς νά προβάλει καί πάλι σθεναρή ἀντίσταση. Καί ἀκολούθησε φρικτή δουλεία αἰῶνων ὄχι μόνο τεσσάρων, ὅπως διδασκόμαστε, ἀλλά καί πέντε (βόρειος ἐλληνισμός) ἕως καί ὀκτώ (μικρασιατικός ἐλληνισμός).

Δέν εἶναι λίγοι πού ἐπιχαίρουν γιά τήν, ὅπως πιστεύουν, κατάρρευση τῆς ρωμιοσύνης. Ἀποφαίνονται μάλιστα ἀνιστόρητα καί προδοτικά γιά τό Γένος μας, ὅτι οἱ βυζαντινοί, ὅπως τούς ἀποκαλοῦν μέ ἔκδηλη τήν περιφρόνηση, δέν ἦσαν Ἕλληνες! Νεογραικύλοι οἱ ἴδιοι, ὑποταγμένοι στό «πνεῦμα» τῆς Δύσης, ἀναμασοῦν ὅ,τι ἐκεῖνοι ψευδῶς διαδίδουν, γιά νά ἀπολαμβάνουν, ὑποκύπτοντας στούς ἰσχυρούς, τιμές καί ἀξιώματα καί νά κατεδαφίζουν ὅ,τι ἀπόμεινε ὀρθιο μετὰ τήν ἀλλαγὴ δυνάστη μέ τή «σωτήρια» παρέμ-

βαση τῶν ἰσχυρῶν γιά τά συμφέροντά τους (Ναβαρίνο). Ἀδιαφοροῦν, ὅπως καί οἱ δυτικοί, γιά τό δράμα τῶν σκλαβωμένων στόν Τοῦρκο λαῶν, θάβουν τόν ἔκδηλο θαυμασμό μισελλήνων περιηγητῶν γιά τό ψυχικό σθένος τῶν ραγιάδων, συγκαλύπτουν τά ἐβδομήντα περίπου ἐπαναστατικά κινήματα τῶν προγόνων μας πρὶν ἀπό τή Γαλλική Ἐπανάσταση καί πλέκουν ὕμνους γιά τήν ἀστική ἐπανάσταση, τίς συνέπειες τῆς ὁποίας «ἀπολαμβάνουν» σήμερα τά ἔξι δισεκατομμύρια ἀποκλήρων τοῦ πλανήτη μας λόγῳ ἀποικιοκρατίας, καταλήστευσης, πολέμων καί ἄγριας ἐκμετάλλευσης! Λυσομοανοῦν κατὰ τῆς Ἐκκλησίας, τήν ὁποία συκοφαντοῦν ὡς ὑπηρέτρια τοῦ δυνάστη, ὄντες οἱ κατήγοροι σήμερα εὐτελεῖς ὑπηρέτες τῶν συγχρόνων δυναστῶν. Θέτουν τό ἐρώτημα: Τί ἔκανε αὐτή κατὰ τούς χρόνους τῆς δουλείας; Δέν ἀγνοοῦν τήν ἀπάντηση: Κράτησε ὅσα παιδιά της ἄντεξαν τή φρικτὴ σκλαβιά, ὥστε νά ἔρθει μέ τόν καιρό τό ποθοῦμενο. Φλογεροί μοναχοί, ὅπως οἱ ὄσιοι Διονύσιος, Νικάνωρ, Βησσαρίων καί τόσοι ἄλλοι ἐμψύχωσαν τόν πονεμένο λαό, ὥστε νά ἀντέξει καί νά μὴν ἀλλαξοπιστήσει. Ἀργότερα ἐμφανίστηκε ὁ ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλός καί συνέβαλε τά μέγιστα στήν ἀνάσχεση τῶν ἐξισλαμισμῶν. Ὁ λαός μας τίμησε καί τιμᾷ τούς ἀγίους καί προπάντων τούς νεομάρτυρες.

Οἱ νεογραικύλοι ἀφρίζουν ἐναντίον τῶν ἀγίων καί ἐκτοξεύουν βαρεῖές κατηγορίες κατὰ τῶν «ὑποδούλων» ἀκόμη στίς μεσαιωνικές δεισιδαιμονίες!

Τώρα πλέον, θεω-
ροῦν, ἤλθε ἡ ὥρα, μέ
τὴν ἀμέριστη στήριξη
τῶν ἰσχυρῶν δυναστῶν
τοῦ πλανήτη, νά προχω-
ρήσουν στή λήψη ριζι-
κῶν μέτρων. Ἐξαγγέλ-
λουν τὴν πρόθεσή τους
γιά τροποποίηση τοῦ
Συντάγματος, ὥστε ἡ
Ἑλλάδα νά καταστεῖ οὐ-
δετερόθρησκη χώρα!
Ἐννοοῦν βέβαια ὅτι ἡ
Πολιτεία θά καταστεῖ
ἐχθρική πρὸς τὴν πίστη
τοῦ λαοῦ. Τυφλωμένοι
οἱ σκεπτόμενοι ὅτι ἔ-
φθασε τὸ τέλος τῆς πί-
στης, ἀδυνατοῦν νά
δοῦν τὴν κατάντια τῆς
Γαλλίας, τοῦ πρώτου
λαϊκοῦ κράτους μέ τὸν
πλήρη διαχωρισμό. Ἀ-
δυνατοῦν ἀκόμη ἢ δέν
θέλουν νά δοῦν τὸ ἀ-
ποτέλεσμα ἐβδομήντα
χρόνων ἀθεϊστικῆς προ-
παγάνδας τοῦ σοβιετι-
κοῦ καθεστώτος. Ἡ Ἐκ-
κλησία δέν θά χάσει ἀπὸ
τόν ὑποβιβασμό της σέ
νομικό πρόσωπο ἰδιωτι-
κοῦ δικαίου, ὁ λαός μας
ὅμως θά πληρώσει ἀκρι-
βά τὴν ἀποστασία.

Βιώνουμε τὴν τρίτη
μεγάλη παρακμή. Γιά τίς
συνέπειές της ἄς διδαχ-
θοῦμε ἀπὸ τίς προηγού-
μενες.

Ἀπ. Παπαδημητρίου

Ἀποχαιρετισμός

*(Ὁ ἐπικήδειος πού ἐκφωνήθηκε
σὴν κηδεία τοῦ Κ. Κασιόφα
ἀπὸ τὴ βορειοηπειρώτισσα Ἑλένη Δήμου)*

Κωνσταντίνε, γεννήθηκες σέ ἓνα τόπο θυσίας
καί ἥρωισμού. Τά πρώτα παιδικά σου θήματα σκόν-
ταψαν σέ φυσίγγια κι ὀβίδες, ἀπομεινάρια ἐνός πο-
λέμου. Ἡ παιδική σου ψυχὴ ἀφουγκράστηκε τὰ ὅστᾱ
τῶν ἡρώων τοῦ '40 πού ἀναπαύονταν στό χωριό σου.
Ἀτένισε τόν φωτεινό σταυρό πού ὁ Σεβαστιανός εἶ-
χε ὑψώσει ἀπέναντι, γιὰ νά νικάει μέ τὸ φῶς του τὸ
σκοτάδι ἀπ' τὰ πολυβολεῖα καί τὰ ἠλεκτροφόρα συρ-
ματοπλέγματα, πού σέ χώριζαν ἀπ' τὴ μάνα-πατρίδα
καί νά φτάνει σέ σένα. Στὰ ἐπτὰ σου χρόνια ἀναζη-
τησες τὸ ὄνειρο, μία ἀνοιχτὴ ἀγκαλιά στὴν Ἑλλάδα
πού πάντα κουβαλοῦσες μέσα σου. Δέν ξέρω ἂν ἡ
Ἑλλάδα σοῦ πρόσφερε τὴν ἀγκαλιά αὐτή. Ἐσύ δέν
τῆς ἀρνήθηκες ποτέ τὴ δική σου.

Γιὰ χάρη της ὀπλίστηκε τὸ χέρι σου, ὄχι γιὰ ν'
ἀφαιρέσει ζωές, ἀλλὰ γιὰ νά προστατέψει τὸ ἱερό
σύμβολο τῆς μεγάλης ἀγαπημένης σου. Τό σύμβολο
πού εἶχες κάθε νομικό δικαίωμα νά ὑψώνεις στὸν
τόπο σου τὴ μέρα αὐτὴ τῆς ἐθνικῆς γιορτῆς, μίας
γιορτῆς γιὰ τὴ νίκη κατὰ τοῦ φασισμού.

Στὸ ματωμένο σῶμα σου φαίνεται ὀλοκάθαρα
πόσο ἀπέχει ἡ θεωρία ἀπὸ τὴν πράξη. Πόσο γίνονται
σεβαστά τὰ δικαιώματα τῆς Ἑθνικῆς Ἑλληνικῆς Μει-
ονότητας πέρα ἀπὸ ὅσα λένε τὰ χαρτιά. Δικαιώματα
κατοχυρωμένα μέ διεθνεῖς συμβάσεις, πού ὅμως
ἐμεῖς διστάζουμε νά ἐπικαλεστοῦμε καί μπροστά

στά όποία τό έθνικό μας κέντρο συστηματικά κωφεύει.

“Όμως, Κωνσταντίνε, ύπάρχει κι ή άλλη Έλλάδα, πού νοιάζεται, πού αγαπά. Κι ήρθε γιά νά τιμήσει τή θυσία σου. Κουραστήκαμε πιά νά σκοντάφτομε στό «άξίωμα» τής καλής γειτονίας

μέ κουκουλώματα, πού όχι! δέν μπορεί νά εΐναι αΐτοσκοπός. Σ’ αΐτόν τόν βωμό τών «άλλων σημαντικών ύποθέσεων» ζητοΐν νά θυσιάσουν τή μνήμη σου. Κι έμεις τίς ύποστηρίζουμε. Μόνο πού τό πολύτιμο αλάβαστρο τών έλληνοαλβανικών σχέσεων όφείλουν νά κρατοΐν άράγιστο κι οΐ δύο πλευρές, όχι μονάχα ή μία.

Άντί γι’ αΐτό, καλέ μου Κωνσταντίνε, σέ δολοφόνησαν, σέ «έλουσαν» μέ άπαράδεκτη δήλωση τοΐ ίδιου τοΐ πρωθυπουργοΐ τής Άλβανίας, σέ εΐπαν τρομοκράτη, σέ βγάλανε τρελό... “Υστερα περιμάζεψαν τόν πάνοπλο στρατό πού εΐχαν έξαπολύσει έναντίον σου μιλώντας γιά μεμονωμένο έπεισόδιο καΐ έπιχείρησαν νά σέ θάψουν στη σιωπή. Καΐ πάλι λάθος έκαναν. Γιατί τώρα πού πέρασες στην ίστορία, ή μορφή σου προβάλλει πιό φωτεινή. Άνήκεις πιά σ’ όλους τούς Έλληνες, όπου γής, καΐ όποιου αΐώνα.

“Εμεινες πάντα άπροσκύνητος κι άσυμβίβαστος, άποζητοΐσες μόνο ένα, νά εΐσαι αΐτός πού εΐσαι, χωρίς κανείς νά σέ έξαναγκάζει νά αλλοιωθής γιά νά ταιριάζεις βολικά στό στενό σύστη-

μα, νά γίνεις κάτι άλλο. Αΐτό ήθελες: νά διατηρήσεις τήν έλληνορθόδοξη ταυτότητά σου, δικαΐωμα πού σοΐ άναγνωρίζει ή διεθνής νομοθεσία μέ τή σύμφωνη ύπογραφή τής Άλβανίας πού όφειλε νά σεβαστεί.

“Ο θάνατός σου καταμαρτυρεί τό άθέατο δράμα δεκαετιών. “Η έκτέλεσή σου αλλαΐ καΐ τοΐ Άριστοτέλη, τοΐ Βαγγέλη, τοΐ Θανάση, τοΐ Θύμιου, τοΐ Άηδώνη καΐ πολλών άλλων παλληκαριών μας εΐναι ένα δράμα πού αλλαΐζει ένταση κι ύφή. Συνεχής ή μεθόδευση ώστε έσύ κι όλοι οΐ γηγενείς κι αΐτόχθονες Έλληνες τής Βορείου “Ηπειροΐ νά λείψουν άπ’ τήν πατρογονική τους γή ή νά μεταλλαχθοΐν. “Όμως έσύ εΐσαι άπό κείνους πού τολμοΐν. Τολμοΐν καΐ δέν φοβοΐνται τίς θυσίες.

“Εχομε δέκα μέρες νά άκούσουμε τή φωνή σου, αΐτή πού πάντα μέ χαμόγελο μάς έλεγε: «Λίγη καρδιά, λίγο τσαγανό καΐ λίγη θέληση, ρέ!». Αΐτή ή προσταγή θά μάς συνοδεΐει καΐ θά μάς έλέγχει.

Σήμερα, δέν σέ τρώει ή γή. Σήμερα παραστέκεται στό ξόδι σου ή ίδια ή “Ιστορία. Σήμερα, άνήμερα τών Άρχαγγέλων, σάν λαμπρό άγγελο σέ ύποδέχεται ό οΐρανός· εκεί νά περιμένεις τήν άνάσταση.

Καλό Παράδεισο, Κωνσταντίνε!

“Ισως, έλπίζω, μέ τοΐ θανάτου τό φιλί νά τά κατάφερες νά ξυπνήσεις τήν Έλλάδα, τήν ώραΐα κοιμωμένη σου. Τό έγκλημά σου ήταν ότι άκόμα κι έτσι, κοιμισμένη, τήν αγάπηςες πολύ.

Τώρα πού «άλλαξες ζωή», μένεις γιά πάντα άθάνατος!

Σταματία Καραγεωργίου-Πάπιστα

** ιδιωτισμός τής βορειοπειρωτικής διαλέκτου γιά τόν θάνατο*

«Τεθνήκασι οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου» (Μθ 2,20)

Κανένα ἄλλο πρόσωπο στήν ἀνθρώπινη ἱστορία δέν πολεμήθηκε τόσο σκληρά, μέ τόση λύσσα καί μανία, ὅσο τό γλυκύτατο πρόσωπο τοῦ ἀναμάρτητου Ἰησοῦ μας. Ἀλλά καί κανένα ἄλλο πρόσωπο δέν ἀγαπήθηκε μέ τόση ἀγάπη, μέ τόση ἀφοσίωση, μέ τόση λατρεία, ὅσο τό πρόσωπο τοῦ θεανθρώπου Κυρίου μας. Τόν ἀγάπησαν τά εὐγενέστερα πνεύματα τῆς ἀνθρωπότητος, τόν λάτρευσαν καί τόν λατρεύουν οἱ ἀγνότερες ὑπάρξεις, ἀφοσιώθηκαν σ' αὐτόν οἱ μεγαλύτερες προσωπικότητες καί ἔδωσαν ὄχι μόνο τή σκέψη τους καί τὴν καρδιά τους ἀλλά καί τὴ ζωὴ τους.

Στ' ἀλήθεια τί ἀντίθεση, τί παράξενο! Naί, ὁ Ἰησοῦς, ὅπως προφητεύτηκε, εἶναι τό ἀντιλεγόμενο σημεῖο, ἡ πέτρα τοῦ σκανδάλου. Θέλουμε δέν θέλουμε ὅλοι θά τόν κρίνουμε, θά σκοντάψουμε ἐπάνω του καί ἢ θά κατακυληήσουμε στήν ἄβυσσο ἢ θά ἀνυψωθοῦμε στόν κόσμο τῆς χάριτος, στή σφαῖρα τῆς ἀλήθειας, στήν αἰώνια ζωή. Ἔτσι ἡ μέλλουσα κρίση ἀρχίζει ἀπ' αὐτὴ τὴ ζωή. Τό πῶς θά μᾶς κρίνει ὁ Χριστός στή μέλλουσα κρίση ἐξαρτᾶται ἀπὸ τό πῶς θά κρίνουμε ἐμεῖς τόν Χριστό σ' αὐτὴ τὴ ζωή. Ἀπὸ τὴ δική μας λοιπόν στάση ἔναντι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξαρτᾶται ἡ παροῦσα ζωὴ καί ἡ μέλλουσα, ἡ σωτηρία καί ἡ δόξα μας ἀλλά καί ἡ καταστροφή καί ἡ κόλασή μας.

Καί νά στό σημερινό εὐαγγελικό

ἀνάγνωσμα (Μθ 2,13-23) βλέπουμε αὐτὴ τὴν κρίση. Οἱ σοφοὶ τῆς γῆς, πού ἦταν καί βασιλιάδες καί ἱερεῖς στίς χώρες τους -αὐτοὶ λέγονταν μάγοι ἐκείνη τὴν ἐποχή- ἦλθαν καί προσκύνησαν τόν Χριστό καί προσφεραν τά δῶρα τους: χρυσάφι, λίβανο καί σμύρνα. Τό χρυσάφι σύμβολο τοῦ βασιλικοῦ ἀξιώματος· τό λιβάνι σύμβολο τοῦ ἱερατικοῦ καί ἡ σμύρνα σύμβολο τοῦ διδασκαλικοῦ ἀξιώματος. Δηλαδή, μέ αὐτὴ τὴν προσφορά καί τὴν προσκύνηση λένε οἱ μάγοι στόν νεογέννητο Χριστό: Ἐσύ εἶσαι ὁ αἰώνιος βασιλιάς, ὁ μέγας ἀρχιερέας, ὁ ἀληθινός διδάσκαλος. Σέ προσκυνοῦμε, καταθέτουμε τά σκήπτρα μας, τά ἀξιώματά μας, τά πάντα.

Ἀλλὰ ὑπάρχει καί ἡ ἄλλη παράταξη πού ἐκπροσωπεῖται ἀπὸ τόν Ἡρώδη, τόν βασιλιά τῆς Ἰουδαίας. Ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα ὁ Ἡρώδης τροχίζει τό μαχαίρι του καί ζητεῖ νά ἐξοντώσει τόν νεογέννητο βασιλιά, πού ἔρχεται νά τοῦ πάρει τὴν ἐξουσία. Δέν σκέφθηκε ὅτι εἶναι στά τέλη τῆς ζωῆς του. Δέν σκέφθηκε ὅτι ὥσπου τό βρέφος νά γίνεи βασιλιάς θά περάσουν τόσα χρόνια καί ὁ ἴδιος δέν θά ὑπάρχει. Σέ τέτοια τρέλα ὁδηγεῖ τόν ἄνθρωπο τό πάθος, ὁ φθόνος, ἡ κακία.

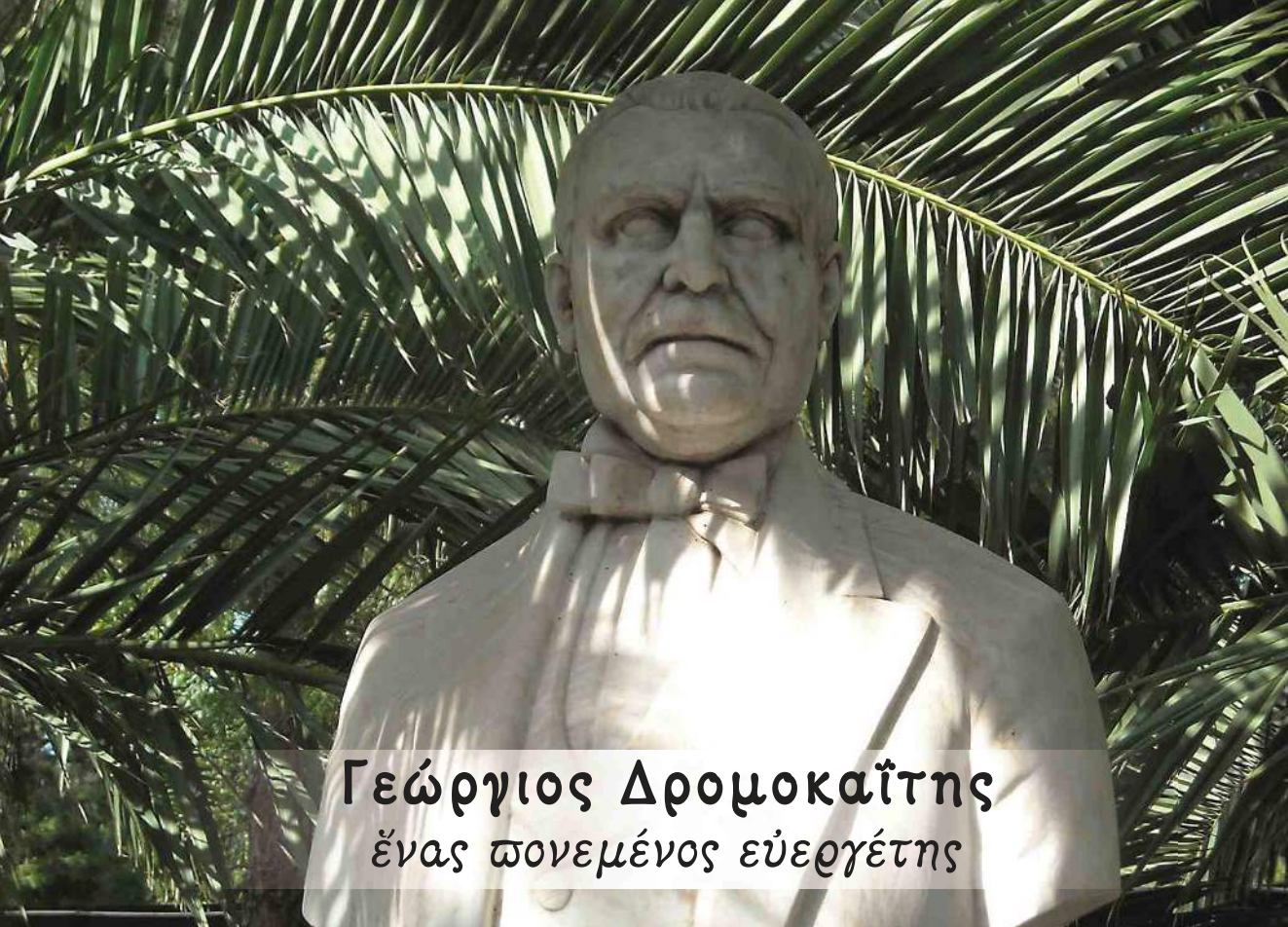
Ἀλλὰ προσέξτε μιά λεπτομέρεια ἡ ὁποία εἶναι τό κλειδί τῆς ἱστορίας, αὐτό πού δίδει τὴν ἐρμηνεῖα τῶν γεγονότων: Εἶναι τό σχέδιο τοῦ Θεοῦ, τό ὁποῖο ἄλλοι ὀνομάζουν ἀστάθμη-

το παράγοντα στην ιστορία, όπως στα φυσικά φαινόμενα μιλούν για φύση και όχι για Θεό. Δεν υπάρχει άπρόσωπη και άψυχη φύση ούτε αστάθμητοι παράγοντες. Είναι ο Θεός· ο παντοδύναμος και πάνσοφος Θεός, που κυβερνά τα πάντα και κατευθύνει την ιστορία, είτε τον πιστεύουμε είτε τον αρνούμαστε είτε τον παραδεχόμαστε είτε τον περιφρονούμε.

Οι μάγοι παίρνουν εντολή να αλλάξουν πορεία και «δι' ἄλλης ὁδοῦ» να πάνε στη χώρα τους. Ὁ Ἰωσήφ λαμβάνει εντολή «παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον». Δεν λέει «τὴ γυναῖκα σου», ἀλλὰ τὴ μητέρα καὶ τὸ παιδί, διότι ποτέ δεν ὑπῆρξε γυναῖκα τοῦ Ἰωσήφ ἢ παρθένος Μαρία. Νὰ τὸ ἀκούσουν αὐτὸ οἱ αἱρετικοί: ἡ Μαρία ὑπῆρξε ἀειπαρθένος. Καί μετὰ ἀπὸ καιρὸ πάλι ἄγγελος δίνει ἐντολὴ στὸν Ἰωσήφ νὰ ἐπιστρέψει. Γιατί; «Τεθνήκασι γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου». Πολύ χαρακτηριστικός ὁ στίχος αὐτός! Πόσες φορές τὸ κήρυξα, πόσες φορές τὸ διάβασα, πόσες φορές τὸ ἐπανέλαβα! Ἀλλὰ πάντοτε μοῦ φαίνεται καινούργιο. Κι ὅταν μέ σκιαζοῦν οἱ σκοτεινὲς δυνάμεις, κι ὅταν ἡ καρδιά μου καταλαμβάνεται ἀπὸ φόβο καὶ τρόμο, ὅταν βλέπω νὰ συρρικνώνεται τὸ μικρὸν ποίμνιον καὶ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ μας νὰ βάλλεται πανταχόθεν, τότε ἡ φωνὴ πού ἀκούστηκε ἀπὸ τὸν οὐρανὸ, «τεθνήκασι γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου», μοῦ δίνει θάρρος. Βασιλεῖς καὶ ἰσχυροὶ πολέμησαν καὶ πολεμοῦν τὸν Χριστὸ καὶ τὴν Ἐκκλησία του. Πέθαναν καὶ θὰ πεθάνουν ὅλοι. Ἕνας ζῇ στοὺς αἰῶνες, αὐτὸς πού «ἐξῆλθε νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ». Δεν εἶναι φαντασία, εἶναι μία ἱστορία: Τὸ ἄσπλο καὶ ἀδύναμο βρέφος Ἰησοῦς κυριαρχεῖ καὶ νικᾷ καὶ ὁ Ἡρώδης πεθαίνει, ὅπως κάθε ἐχθρὸς καὶ πολέμιος τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ἡ Ἐκκλησία θὰ ἀπλώνεται μέσα στὸν κόσμον, θὰ πορεύεται καὶ θὰ νικᾷ. Καὶ ὅταν χειμάζεται, καὶ ὅταν πέφτουν πάνω της μέ χίλια μέσα καὶ χίλια ὅπλα, ἡ Ἐκκλησία παραμένει ζωντανή. Ὁ Θεὸς πού ἐγίνε ἄνθρωπος, πέθανε καὶ ἀναστήθηκε, ζῇ καὶ κατευθύνει τὴν Ἐκκλησία του. Αὐτὸς φωνάζει: «Μὴ φοβοῦ τὸ μικρὸν ποίμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν». Θάρρος, μικρὸ μου κοπαδάκι, πού βρίσκεσαι ἀνάμεσα σέ τίγρεις καὶ λιοντάρια, διότι πῆρε ἀπόφαση ὁ Θεὸς νὰ δώσει σέ σᾶς τὴ βασιλεία του, τὴ νίκη καὶ τὴ δόξα του. Ὁχι στοὺς σπουδαίους καὶ ἰσχυροὺς, ἀλλὰ σέ σᾶς τὰ ἀδύναμα ἀρνάκια. Ἔσεῖς θὰ εἴστε οἱ νικητὲς καὶ οἱ θριαμβευτὲς σ' αὐτὴ τὴν πάλη, σ' αὐτὴ τὴν μάχη ὅλων τῶν αἰώνων. Ἔσεῖς θὰ ἀπολαύσετε τὴν τελικὴ καὶ αἰώνια δόξα!

Στ. Ν. Σάκκος

(Κυ 30-12-1984, Ἱ. Ναὸς Ἀχειροποιήτου Θεσσαλονίκης)

Γεώργιος Δρομοκαΐτης ένas πονεμένος εϋεργέτης

Λίγο πρίν τά Χριστούγεννα, στίς 20 Δεκεμβρίου του 1880, έκλεισε τά μάτια του ένas μεγάλος έθνικός εϋεργέτης πού ή ζωή του ύπήρξε πλεγμένη μέ τήν περιπέτεια καί τόν πόνο.

Μία θυζαντινή άρχοντική οίκογένεια έμφανίζεται τόν 10ο αιώνα στήν Κωνσταντινούπολη. Τό όνομά της -Δερμικαΐτη- παραπέμπει πιθανότατα στήν επαγγελματική ένασχόληση των μελών μέ τήν έπεξεργασία δερμάτων. Από τή γενιά των Δρομοκαΐτων προήλθαν σύμφωνα μέ ιστορικά άρχεία έπιφανείς ιεράρχες, πνευματικοί άνδρες, στρατιωτικοί, πολιτικοί καί διοικητικοί άξιωματούχοι. Στά χρόνια της Άλωσης κάποιος άπόγονος φαίνεται πώς μετοίκησε

στή Χίο. Έκεϊ, λοιπόν, στή συνοικία Έγκρεμός του Κάμπου γεννιέται γύρω στά 1805 ό Ζωρζής.

Στά έφηβικά του χρόνια ζει τόν άναβρασμό της έπανάστασης του 1821. Τόν Άπρίλιο του 1822 ό πατέρας του Ίάκωβος άπαγχονίζεται μαζί μέ άλλους χιώτες προύχοντες. Είναι ένas άπό τούς χιλιάδες Έλληνες πού σφαγιάστηκαν στό νησί άπό τούς Όθωμανούς. Έννοείται πώς οί έπιδρομείς άρπαξαν τή μεγάλη του περιουσία, ένw ό νεαρός Ζωρζής αιχμαλωτίζεται καί μεταφέρεται στήν Κωνσταντινούπολη γιά νά πουληθεί στό σκλαβοπάζαρα. Πλήρης άνατροπή της άνειμένης δίαιτας γιά τό καλομαθημένο άρχοντόπουλο, βιώματα ζοφερά, παντού ό έπικείμενος φόβος του βα-

σανισμού και του θανάτου. Κι όμως μέσα στη σκληρή δοκιμασία έρχεται ανέλπιστα ή σωτηρία. Τό σχέδιο του Θεού είναι μοναδικό για τον κάθε άνθρωπο. Τόν έντοπίζει στην Πόλη ο θεϊός του Μιχαήλ Άγέλαστος, τόν έξαγοράζει και τόν παίρνει υπό την προστασία του.

Ο Γεώργιος μαζεύει τά κομμάτια του κι αγωνίζεται νά ξαναχτίσει τή ζωή του από τήν αρχή. Ξεκινά ως παραγιός σέ διάφορα καταστήματα. Ζει μέ λιτότητα και θαυμαστή έγκράτεια, μέ αίματηρές οικονομίες. Έργατικότατος και ικανότατος δέν άργει νά ξεχωρίσει. Σιγά - σιγά προχωρά, δημιουργεί ένα μικρό κεφάλαιο και φεύγει στό έξωτερικό. Πλέον αρχίζει μέ μεγάλη επιτυχία τίς δικές του έμπορικές δραστηριότητες στη Συρία, τήν Αίγυπτο και τή Γαλλία. Δέν άργησε νά άναδειχθεί σέ σηµαίνοντα έμπορικό παράγοντα της Μέσης Άνατολής.

Στή Βηρυττό συνεργάζεται στενά μέ έναν άλλο μεγαλέμπορο, τόν Σταμάτιο Φραγκόπουλο, και νυμφεύεται τήν αδερφή του Ταρσή. Έπεκτείνει τίς επιχειρήσεις του μέχρι και τή Μαγασκάρη! Στά 1859 έχοντας πλέον τεράστια περιουσία παύει νά εργάζεται ενεργά κι εγκαθίσταται για 12 χρόνια στη Μασσαλία. Δυστυχώς όμως λόγω της κλονισμένης υγείας της συζύγου επιστρέφουν στη Χίο, όπου τελικά ή Ταρσή απέβίωσε, μάλλον από άνίατη ψυχασθένεια.

Ο Γεώργιος μένει μόνος, χωρίς παιδιά. Άν και ήδη είχε κινηθεί φιλόανθρωπα μέ ποικίλες δωρεές, τώρα αποφασίζει νά αφιερώσει έξολοκλήρου τή ζωή του σέ άγαθοεργίες. Αυτό τή έξάλλου ήταν ή επιθυμία και της

Ταρσής, όπως φαίνεται στην κοινή τους διαθήκη. Χιλιάδες δραχμές προσφέρει ο Δρομοκαΐτης στό γυμνάσιο της Χίου και σέ άλλα κοινωφελή ιδρύματα, όπως τό Λεπροκομείο, τό νοσοκομείο του Εύαγγελισμού και τό Άμαλίειο Όρφανοτροφείο. Η μεγαλύτερη ώστόσο έγνοια του, προφανώς ύστερα και από τόν θάνατο της συζύγου του, ήταν νά αποκτήσει ή Ελλάδα κάτι πού της έλειπε: ένα δημόσιο ψυχιατρικό θεραπευτήριο. Αφήνει λοιπόν ένα μεγάλο κληροδότημα 800.000 δραχμών στό ελληνικό προξενείο της Χίου, καθώς ή Χίος βρίσκεται ακόμη υπό τουρκικό ζυγό. Μάλιστα τό συνοδεύει μία πολύ συγκινητική επιστολή στην όποία εκτός από τόν πόνο του ανθρώπου διαφαίνεται και ή πίστη αλλά και ή ταπείνωσή του, παρά τόν πλούτο πού διέθετε. Γράφει, λοιπόν, τόν Νοέμβριο του 1879: «...Έπιθυμώ διά των ολίγων χρημάτων, άτινα μοι έδωκεν ο Θεός, νά κάμω κατά τό παρόν δύο έργα, τά όποια υποθέτω χρήσιμα διά τούς όμογενείς μου και αναγκαία εις τήν Πατρίδα ήμών. Έπιθυμώ νά συστήσω έν ιδιωτικόν Φρενοκομείον εις τας Άθήνας και νά προικίσω τό Γυμνάσιον της πατρίδος μου Χίου μέ έν χρηματικό ποσόν, ίνα βοηθήσω εις τήν διατήρησίν του...».

Έπτά χρόνια μετά τόν θάνατό του ανεγείρεται στό Δαφνί της Άττικής τό «Φρενοκομείον Ζωρζή και Ταρσής Δρομοκαΐτου», γνωστότερο ως Δρομοκαΐτειο νοσηλευτικό ίδρυμα. Ξεκινά μέ 4 κτήρια και 110 κλίνες, αλλά απέκτησε σύντομα τόσο καλή φήμη πού πολλοί εύποροι Έλληνες παρακινούνται νά συνεισφέρουν για τήν

ἐπέκταση τοῦ θεραπευτηρίου.

Ὁ Γεώργιος Δρομοκαϊτῆς ἀποδείχθηκε ἓνας ἄνθρωπος μεγάλου ψυχὸς καὶ γενναίο-
δωρος μέ εὐγενῆ συναισθήματα. Μία
προσωπικότητα πού μεγάλωσε μέσα στοὺς
καπνοὺς τῆς Ἐπανάστασης, πού ἔζησε
ἀπὸ κοντά τὴ φρίκη τῆς σφαγῆς, πού βί-
ωσε στό πετσί του τὴν αἰχμαλωσία καὶ τό
σκληροπάζαρο, πού ἔχασε τὸν πατέρα του
κι ὅλη τὴν περιουσία, βρῆκε τὴ δύναμη νά
ἀναστηθεῖ ἀπὸ τὴ στάχτη, νά βάλει τὰ δυ-
νατά του καὶ νά μεγαλουργήσει. Ἀλλὰ καί
πάλι δέν λησμόνησε πὼς τὰ χρήματα πού
συσσωρεύτηκαν στὰ χέρια του δέν τοῦ
ἀνήκουν. Ὑπῆρξε συνετός διαχειριστῆς
τοῦ πλοῦτου πού ὁ Θεὸς τοῦ χάρισε καί
φρόντισε ἀπλόχερα νά μοιράσει τὴν περι-
ουσία του μέ ἰδιαίτερη εὐαισθησία στὸν
τομέα τῆς ὑγείας, ἀλλὰ καί τῆς παιδείας.
Ἕνας ἄνθρωπος πού βίωσε στὴν προσω-
πικὴ του ζωὴ τὸν πόνο καὶ ἔζησε ἀπὸ κον-
τά τὴν πολὺχρονη ταλαιπωρία τῆς ἀσθε-
νικῆς ψυχῆς τῆς συζύγου του ἔδωσε τό
μεγαλύτερο κομμάτι τῆς περιουσίας του
γιὰ νά συνδράμει.

Κι ἀκόμη εἶχε στὴν ἔγνοια του πολὺ ἔν-
τονα καὶ τὴ μόρφωση τῆς νέας γενιᾶς, για-
τί γνώριζε πολὺ καλά πὼς γιὰ τὴν ἀπε-
λευθέρωση τῆς Ἑλλάδας ἄλλοι ἀγωνίστη-
καν μέ καριοφίλι κι ἄλλοι μέ τό κοντύλι. Ὁ
ἴδιος ἀγωνίστηκε ἀπὸ τό δικό του μετερίζι
προσφέροντας πρῶτα τὴν ἴδια τὴν περιπε-
τειώδη ζωὴ του ὡς ὑπόδειγμα δυναμικοῦ
ἀγῶνα στὰ σκληρὰ χτυπήματα τῆς ζωῆς
ἀλλὰ καί ὡς παράδειγμα εὐλαβοῦς πατρι-
ώτη πού μέ φόβο Θεοῦ πρόσφερε τερά-
στια ποσὰ γιὰ νά ὠφεληθοῦν οἱ συμπατρι-
ῶτες του. Μακάρι καὶ σήμερα ὅσοι καὶ ὅσο
δύνανται νά δείχνουν ἔμπρακτα τὴ φιλο-
πατρία τους!

Ἀγγελικὴ Τσιραμπίδου

ΔΩΡΕΕΣ

Γιὰ τὴν Ἀδελφότητα

Α.Χ. 500€ * π. Τοκμάκης
Ἀλέξανδρος, εἰς μνήμην
πεθερᾶς του Ἑλένης Ἀ-
ναγνωστοπούλου, 20€ *
Χατζοπούλου Καλλιόπη,
εἰς μνήμην γονέων Ἀθα-
νασίου καὶ Φανῆς Χατζο-
πούλου, 50€.

Γιὰ τὸ Περιοδικό

Κουνατίδου Ἀναστασία
40€ * Ἀνώνυμος 50€.

Γιὰ τὴν Κατασκήνωση

Δ.Ν. 60€ * Κ.Α. 300€ *
Κ.Ν.: εἰς μνήμην Στεργίου
Ν. Σάκκου 50€, εἰς μνή-
μην Πausανίου Κουτλε-
μάνη 50€, εἰς μνήμην π.
Ἀναστασίου Θεολόγου
50€, εἰς μνήμην Βασιλεί-
ου Μανάδη 50€, εἰς μνή-
μην Ἡλίας Νικολαΐδη 50€,
εἰς μνήμην Σίμου Ζήση
50€, εἰς μνήμην Θεοδώ-
ρου Χουρπουλιάδη 50€,
εἰς μνήμην Νικολάου Ζιώ-
γα 50€ * Κ.Θ.: εἰς μνήμην
Μαργαρίτας Μουστακλῆ
50€, εἰς μνήμην Ἀρίστης
Τσιβιογλου 50€ * Κ.Χ. 60€
* Μπέκα Κρυστάλλω 100€
* Μπουκίδου Φανή 60€*
Τ.Χ. 40€ * Χατζημιχαη-
λίδης Λάζαρος 90€ * Ἀνώ-
νυμος 100 €.

Αιμάτινη σπονδή

Τό Μουσείο τοῦ Καλαβρυτινοῦ Ὁλοκαυτώματος στεγάζεται στό κτήριο τοῦ παλαιοῦ δημοτικοῦ σχολείου, πού ἔχει χαρακτηριστεῖ ἱστορικό διατηρητέο μνημεῖο. Σέ αὐτό στίς 13 Δεκεμβρίου 1943 συγκεντρώθηκαν οἱ οἰκογένειες τῶν Καλαβρυτινῶν καί ἔλαβαν χώρα ὁ ἀπάνθρωπος διαχωρισμός καί ὁ ὀδυνηρός ἀποχωρισμός τῶν μελῶν τους, ὁ φρικτός ἐγκλεισμός τῶν γυναικόπαιδων ἐκεῖ καί ὁ βίαιος ἀπεγκλωβισμός τους. Ἡ σύνθεση πού βρίσκεται στόν περίβολο τοῦ τότε σχολείου ἀναπαριστᾷ τή μεταφορά τῆς σοροῦ τοῦ ἐκτελεσθέντος Θόδωρου Βαρελόπουλου ἀπό τή σύζυγό του ὑπό τό βλέμμα τῶν δύο παιδιῶν του. Οἱ οἰκογένειες τῶν δύο παιδιῶν εἶναι καί οἱ ὀωρητές τοῦ ἔργου, βασισμένου στίς μνήμες πού ἔζησαν τά ἴδια. Τό ἔργο φιλοτέχνησε ὁ γλύπτης Νίκος Δημόπουλος καί ὁ τίτλος του εἶναι: «Ὁχι ἄλλοι πόλεμοι».

Μπροστά σέ τοῦτο τό ταπεινό μνη-

μεῖο ζωντανεῦει ὅλη ἡ φρίκη τῆς ἀποφράδας ἡμέρας γιά τά Καλάβρυτα... Μίας μέρας πού φανέρωσε τό ἀπύθμενο βάθος πού μπορεῖ νά φτάσει ἡ ἀνθρώπινη θηριωδία. Ἡ αἱμάτινη σπονδή τῶν Καλαβρύτων μετά ἀπό 75 χρόνια μένει ζωντανή στή μνήμη ἀνασκαλεύοντας τόν πόνο, ὑπογραμμίζοντας τήν ἀδικία.

13 Δεκεμβρίου 1943: Οἱ ζωντανοί πού ἀπέμειναν μετά τό ὀλοκαύτωμα τῶν γερμανικῶν κατοχικῶν δυνάμεων διόλου δέν διαφέρουν ἀπό τοὺς νεκρούς. Ὁ χῶρος τῆς ἐκτέλεσης γίνεται χῶρος δακρύων καί θρήνων. Στή ράχη τοῦ Καπῆ, ὅπου ὅλοι οἱ ἄνδρες τοῦ χωριοῦ ἐκτελέστηκαν ἀπό τά γερμανικά πυρά, τρέχουν τά γυναικόπαιδα ψάχνοντας νά βροῦν τοὺς δικούς τους, ἐνῶ τήν ἴδια ὥρα τά Καλάβρυτα καίγονται ὀλοσχερῶς. Καταματωμένα κορμιά, ἀγκαλιασμένα στόν θάνατο: πατέρες καί παιδιά, ἀδέρφια, φίλοι κείτονται στόν λόφο τοῦ αἵματος. Θρηνώντας καί μοιρολογώντας οἱ γυναῖκες

ἀρχίζουν νά θάβουν τά κορμιά. Μή ἔχοντας καθόλου ἐργαλεῖα καί παρόλο τό τρομερό κρύο, σκάβουν μέ τά χέρια καί τά νύχια τους τό σκληρό χῶμα καί κουβαλοῦν πέτρες μέ τίς ποδιές τους. Ἄλλους τούς θάβουν ἐκεῖ, κι ἄλλους τούς κουβαλοῦν, σέρνοντάς τους μέ κουβέρτες στό νεκροταφεῖο. Γιά κάποιες μέρες ξενουχτοῦν πλάι στούς νεκρούς τους, γιά νά τούς προφυλάξουν ἀπό τά ἀρπακτικά ζῶα. Σκεπάζουν τά πτώματα μέ πέτρες καί μέ λίγο χῶμα, ἀλλά κυρίως μέ αὐτό τό αἷμα τῆς καρδιάς τους.

Ἡ Καλαβρυτινή μάνα, μία τραγική καί μαζί ἥρωική φιγούρα. Στό μνημεῖο ἀποτυπώνεται τό δράμα καί συμπυκνώνεται ἡ ὁδύνη. Τό κεφάλι τῆς γέρνει γιά νά ἀποφύγει λές τήν ὀπτασία τοῦ θανάτου, ἐνῶ τό σῶμα τῆς λυγίζει ἀπό τόν ἀβάσταχτο πόνο καί τό βάρος, καθώς κάνει τήν ὕστατη προσπάθεια νά σύρει τόν ἀγαπημένο νεκρό. Στραγγίζει πόνο καί ἀγωνία ἡ ματιά τῆς. Ἀγκαλιάζει τή μοναξιά τῆς καί ὁ πόνος τῆς ξεχειλίζει... Εἶναι ἡ ἡρώιδα μάνα πού βουβά σπαρταρᾷ μπροστά στόν θάνατο καί μαζί κραυγάζει κατά τοῦ πολέμου, τῆς βίας, τοῦ θανάτου. Ἡ μορφή τῆς, μία σιωπηλή διαμαρτυρία, κλαίει τό ὄνειρο καί μοιρολογάει τά καψαλισμένα τῆς φτερά.

Εἶναι ἡ μάνα, ἡ γυναίκα, ἡ ἀδελφή, πού ἔζησε μέ τόν πιό σκληρό τρόπο τόν βίαιο ἀποχωρισμό ἀπό τά παιδιά, τόν ἄνδρα, τόν πατέρα καί τ' ἀδέλφια τῆς. Ἀπέμεινε μόνη, μέ τά μικρά παιδιά στήν ποδιά τῆς νά τῆς θυμίζουν πιότερο τί ἔχασε· καί τούτη ἡ θύμηση νά τῆς καίει τά σπλάχνα. Τά μικρά τῆς ἀπλώνουν τά χέρια μέ ἀπόγνωση καί θρηνοῦν μαζί τῆς τόν νεκρό καί τό κάθε τους ὄνειρο πού ἔγινε στάχτη: τό σπίτι, τό σχολεῖο, ἡ ἐκκλησία, τό ὁμορ-

φο χωριό. Μένει ἡ προσπάθεια ἐπιβίωσης ἀγκαλιά μέ τήν ἀπελπισία, ἀνάμεσα στά ἀποκαΐδια καί τά χαλάσματα τῶν σπιτιῶν τους... Μία εἰκόνα, χίλιες λέξεις καί μύρια συναισθήματα: γιά τό χτές, τό σήμερα, τό αὔριο.

Ἡ Καλαβρυτινή μάνα δείχνει σέ ὅλους τόν ἀγῶνα γιά τό καθῆκον ὡς τό τέλος. Μέσα στό ἀνείπωτο ἄλγος τῆς, κρατᾷ στά ματωμένα τῆς χέρια τόν ἀγαπημένο νεκρό καί σέρνεται μαζί του γιά νά ἀνοίξει λίγο ἀργότερα τόν τάφο του μέ τά ἴδια τῆς τά χέρια... Εἶναι ἡ ἀδάμαστη Ἑλληνίδα πού σέ κάθε ἐποχή ἔγραψε τή δική τῆς ἱστορία. Μά θαρρῶ πῶς τούτη ἐδῶ ἀξίζει ὅλο μας τόν θαυμασμό, γιατί στά χέρια τῆς κρατᾷ τόν θάνατο καί στή ματιά τῆς τήν ἀπόφαση νά ζήσει! Νά ζήσει γιά νά καταθέτει τή δική τῆς μαρτυρία πλάι στό ἀλγεινό μαρτύριο. Νά ζήσει γιά νά ἀναστήσει νέες καρδιές ἡρώων, νά πλάσει τό αὔριο τοῦ τόπου τῆς πάνω στή στάχτη καί στό αἷμα, νά ἀναστήσει τήν ἐλπίδα μέσα ἀπό τά χαλάσματα μέ θεμέλιο τήν πίστη στό αἰώνιο.

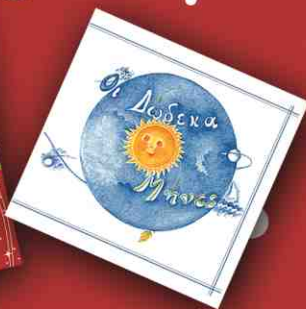
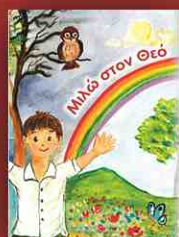
Μάνα Καλαβρυτινή, ὑποκλινόμαστε μπροστά σου... Τιμή καί δόξα σου ἀξίζει!

Μακρίνα

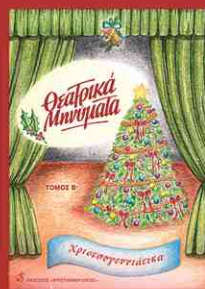
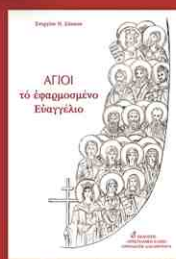
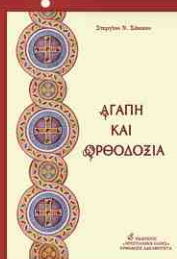
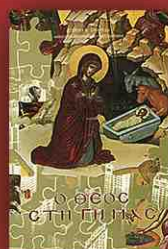
ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Συνολικά, κατά τή διάρκεια τῆς «Ἐπιχείρησης Καλάβρυτα», οἱ Γερμανοί σκότωσαν 1.101 ἄτομα, κατέστρεψαν καί λεηλάτησαν πάνω ἀπό 1.000 σπίτια, κατάσχεσαν 2.000 αἰγοπρόβατα καί ἀπέσπασαν 260.000.000 δραχμές. Στίς 18 Ἀπριλίου τοῦ 2000, ὁ τότε πρόεδρος τῆς Ὄμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας, Γιόχανες Ράου ἐπισκέφτηκε τά Καλάβρυτα καί ἐξέφρασε τή βαθειά θλίψη του γιά τήν τραγωδία. Ἐντούτοις, δέν ἀνέλαβε τήν εὐθύνη ἐξ ὀνόματος τοῦ γερμανικοῦ κράτους καί δέν ἀναφέρθηκε στό ζήτημα τῶν ἀποζημιώσεων.

ΔΩΡΟ προτάσεις

για τα παιδιά

καί για σ'ας

Ζητήστε τα
στό Βιβλιοπωλείο μας
ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

Γ. Μπακατσέλου 5, Θεσσαλονίκη
τηλ. 2310 274518

Χριστουγεννιάτικες
όμιλίες σε CD

Χριστούγεννα
(από την προφητεία
στο γεγονός)

Οι τρεις γεννήσεις
Ο μεγάλος επισκέπτης
Έπεσκέφατο ήμας

Καλοδεχούμενος

Ἦνοιξε τὴν ἀγκαλιά της κι ἔκλεισε μέσα τὸν τρίχρονο γιό της ἡ Μαρία. Τὸν ἀκούμπησε τρυφερά πάνω στὴν καρδιά της καὶ τὸν κράτησε γιὰ λίγο σιωπηλὴ φιλώντας καὶ ξαναφιλώντας τὸ ξανθό του κεφάλι. Γύρισε ἐκεῖνος ξαφνιασμένος καὶ τὴν κοίταξε κι ὕστερα ἀκούμπησε τὰ δικά του χεῖλη στό μάγουλο τῆς μάνας του.

- Μαμά, ὁ μπαμπάς θά ἔρθει ὡς τὰ Χριστούγεννα; τὴ ρώτησε κι ἡ ἐρώτησή του τὴν ἀναστάτωσε.

- Θά παρακαλέσουμε τὸν μικρό Χριστό πού θά γεννηθεῖ νὰ μᾶς τὸν φέρει, τοῦ ἀπάντησε καὶ τὸν ἀκούμπησε ἀπαλά κάτω.

- Δέν μπορεῖ νὰ μὴν ἔρθει! Ξέρει ὅτι ὁ Γιώργος του τὸν περιμένει, εἶπε μέ σιγουριά ὁ μικρός.

- Ἄν τὸ ξέρει, τότε σίγουρα θά ἔρθει!

«Μὴν τὸν περιμένεις, καλὸ μου παιδί», τῆς εἶχε πεῖ ἡ πεθερά της. «Ὁ Χρήστος μας μᾶς ξέχασε ὅλους! Καὶ γονιούς καὶ γυναῖκα καὶ παιδί! Ξελογιάστηκε μέ μία γερμανίδα».

Κεραυνὸς νὰ τὴν κτυποῦσε δέν θὰ τὴν ἔκαιγε λιγότερο. Καὶ δέν θὰ τὸ πίστευε ἂν τῆς τὸ ἔλεγε ἄλλος, μά ἡ πεθερά της δέν ἔλεγε λόγια παραπανίσια οὔτε λόγια τοῦ ἀέρα.

«Μοῦ τὸ εἶπε, παιδί μου, ἐμένα! Εἶχε τὸ θράσος νὰ μοῦ τὸ πεῖ», τὴν ἀποτελείωσε ἡ κουθέντα τῆς πεθερᾶς της καὶ δέν ἤξερε ποιὸν νὰ παρηγορήσει, τὴν καρδιά της πού σφάδαζε ἢ τὴν πεθερά της πού σπαρταροῦσε μέσα στὴν ἀγκαλιά της...

- Θά τοῦ περάσει, μαμά, θά τοῦ περάσει μία μέρα καὶ θά ἐπιστρέψει κοντά μας, εἶπε πιότερο γιὰ νὰ πείσει τὸν ἑαυ-

τό της.

Τινάχτηκε μέ βλέμμα γεμάτο ἐλπίδα ἡ μεγάλη γυναῖκα.

- Καὶ θά τὸν δεχτεῖς, κόρη μου, πίσω;

- Naί, μητέρα μου, θά τὸν δεχτοῦμε ὅλοι πίσω! Κι ἐγὼ κι ἐσύ καὶ τὸ παιδί του...

- Νά εἶσαι εὐλογημένη, κόρη μου, νά εἶσαι εὐλογημένη! ἀπάντησε ἡ πεθερά της καὶ δίχως νὰ τὴν προλάβει τῆς ἄρπαξε τὰ δύο της χεῖρια καὶ τὰ φίλησε.

Ποτέ δέν ξέχασε αὐτὸ τὸ φίλημα ἡ Μαρία. Κι ὅσες φορές φούσκωνε ἀπὸ τὴν πίκρα ἡ καρδιά της κι ἐρχόταν ὁ πειρασμός νὰ τῆς ψιθυρίσει ὅτι δέν τοῦ ἀξίζει νὰ τὸν περιμένει, τὰ χεῖρια τῆς ἀναβαν φωτιά στὴν καρδιά της. «Νά εἶσαι εὐλογημένη, κόρη μου», τῆς φώναζαν καὶ καταλάγιαζε ἡ πίκρα καὶ θέριευε ξανά ἡ ὑπομονή.

Ἔβλεπε τὸ παιδί της τίς τελευταῖες μέρες ὅλο καὶ περισσότερο νὰ ἀναζητᾷ τὸν πατέρα του, ὅλο καὶ πιὸ πολὺ νὰ ἀδμονεῖ πότε θά ἔρθουν τὰ Χριστούγεννα. Ἦταν σίγουρος ὁ Γιώργος πὼς ὁ πατέρας του θά ἐρχόταν τὰ Χριστούγεννα. Τί νὰ πεῖ στό παιδί της; Πὼς νὰ τὸν προετοιμάσει γιὰ τὸ ἀντίθετο;

- Μαμά, ὁ μικρὸς Χριστοῦλης τὸ ξέρει ὅτι θά ἔρθει ὁ μπαμπάς!

Κοίταξε τὸν γιό τῆς ξαφνιασμένη ἡ Μαρία.

- Ποῦ τὸ ξέρεις ὅτι τὸ ξέρει; τὸν ρώτησε κάνοντας μία προσπάθεια νὰ χαμογελάσει.

- Τοῦ τὸ εἶπα ἐγὼ! ἀπάντησε μέ τὴν πιὸ μεγάλη φυσικότητα τοῦ κόσμου ὁ

Γιώργος.

«Χριστέ μου, μὴν ἀπογοητεύσεις τὸ παιδί μου», προσευχήθηκε μέσα της ἡ Μαρία κι ἔνιωσε θαρρεῖς καὶ πῆρε πίστη ἀπὸ τὴν πίστη τοῦ μικροῦ παιδιοῦ.

Τὸν ἄφησε νὰ παίξει στὸ σαλόνι καὶ πῆγε ὡς τὸ τηλέφωνο. Σήκωσε τὸ ἀκουστικό καὶ σχημάτισε τὸ νούμερο τοῦ Χρήστου. Εἶχαν νὰ μιλήσουν ἓνα ὁλόκληρο μῆνα καὶ ἂν ὁ Χρῆστος σκεφτόταν νὰ γυρίσει κοντά τους ἴσως νὰ ντρεπότανε ἢ νὰ μὴν ἤξερε ὅτι τὸν περιμένα. Ἡ καρδιά της κόντεψε νὰ σπάσει ὅταν τὸν ἄκουσε νὰ ἀπαντᾷ. Πέρασαν μερικά δευτερόλεπτα σιωπῆς ὥσπου νὰ θρεῖ τῇ φωνῇ της.

Δέν τοῦ εἶπε τίποτα πού θά τὸν ἔφερνε σέ δύσκολη θέση. Κι οὔτε τὸν ρώτησε τί σκοπὸ εἶχε γιὰ τὰ Χριστούγεννα. Ἦθελε μόνο, τοῦ εἶπε, νὰ μάθει γιὰ τὴν ὑγεία του καὶ νὰ τοῦ μιλήσει λίγο ὁ Γιώργος. Πετάχτηκε ἀπὸ τῇ θέση τοῦ ὁ Γιώργος καὶ βρέθηκε δίπλα στὴ μανούλα του. Ἄρπαξε μέ λαχτάρια τὸ ἀκουστικό ἀπὸ τὸ χέρι τῆς Μαρίας.

- Γειά σου, μπαμπά! Πές της κάτι τῆς μαμᾶς γιατί ἐμένα δέν μέ ἀκούει. Νομίζει πὼς δέν θά ἔρθεις τὰ Χριστούγεννα καὶ στεναχωριέται. Νομίζω πὼς ἀδυνατίσε ἀπὸ τῇ στεναχώρια της. Ἐσέ-να σ' ἀκούει...

Δέν ἄκουγε ἡ Μαρία τί ἀπάντησε ὁ Χρῆστος στὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ τηλεφώνου, μά οἱ δύο «ἄντρες» μίλησαν ὥρα πολλή. Πιὸ πολύ ὁ Γιώργος ἄκουγε καὶ κουνούσε τὸ κεφάλι του λέγοντας πότε «ναί» καὶ πότε «ὄχι». Καὶ καμιά φορά τὸ κουνούσε δεξιὰ ἀριστερά ἐννοώντας «δέν ξέρω». Κάποτε ἡ συνομιλία πατέρα καὶ γιοῦ τελείωσε καὶ ὁ Γιώργος σάν μέγάλος κοίταξε σοβαρὸς τῇ μητέρα του.

- Εἶδες; Θά ἔρθει! τῆς εἶπε μόνο κι ἔπεσε εὐτυχισμένος στὴν ἀγκαλιά της.

Δέν ἤξερε ἡ Μαρία πόση ὥρα κρα-

τοῦσε εὐτυχισμένο κοιμισμένο στὴν ἀγκαλιά της τὸν Γιώργο, ὅταν ὁ ἦχος τοῦ κινητοῦ της τὴν εἰδοποίησε ὅτι εἶχε μήνυμα. Ἀκούμπησε τὸν γιό της στὸν καναπέ καὶ πῆρε τὸ κινητὸ στὰ χέρια της.

«Ἀγαπημένη μου, Μαρία, δέν ξέρω ἂν ἔχεις τὴ δύναμη νὰ μέ συγχωρέσεις καὶ νὰ μέ δεχτεῖς ξανά κοντά σου. Εἶδα χθές στὸν δρόμο μία γυναίκα νὰ κρατᾷ ἀπὸ τὸ χέρι ἓνα ἀγοράκι. Τόση ἦταν ἡ ὁμοιότητά τους μέ σένα καὶ τὸν Γιώργο, πού ἄθελά μου φώναξα “Μαρία!” κι ἐκείνη γύρισε! Ἦταν Ἑλληνίδα καὶ ἦρθε νὰ κάνει Χριστούγεννα μέ τὸν ἄντρα της πού δουλεύει στὴ Γερμανία. Ἦταν τόσο χαρούμενη κι αὐτὴ καὶ τὸ παιδί πού ἀπὸ κείνη τὴν ὥρα δέν φεύγετε στιγμή ἀπὸ τῇ σκέψῃ μου. Δέ βλέπω τὴν ὥρα νὰ βρεθῶ κοντά σας! Θά μέ δεχτεῖς;».

Ἐκλαψε ὥρα πολλή μέ τὸ κινητὸ στὸ χέρι νὰ διαβάζει καὶ νὰ ξαναδιαβάζει τὸ μήνυμα τοῦ ἄντρα της. Κι ὕστερα, ἀφοῦ χόρτασε κλάμα, ἀπλά τοῦ ἔγραψε:

«Εἶμαι σίγουρη πὼς τῇ γυναίκα πού εἶδες τὴν ἔστειλε ἡ Παναγία κι ὁ Χριστός! Μπορεῖ καὶ νὰ ἦταν ἡ Παναγία κι ὁ Χριστός! Μὲ τὸ καλὸ νὰ γιορτάσουμε ὅλοι μαζί Χριστούγεννα!».

Ὑστερα σχημάτισε στὸ τηλέφωνο τὸν ἀριθμὸ τῆς πεθερᾶς της.

- Ἐλα, μαμά! Καλὰ Χριστούγεννα! Μαζί μέ τὸν Χριστὸ θά δεχτοῦμε καὶ τὸν γιό σου.

- Παιδί μου, παιδί μου, εἶπε ἀνάμεσα σέ λυγμούς ἡ πεθερά της κι ἔνιωσε ἡ Μαρία μία δροσιά στὰ χέρια της καθὼς ἡ φωνὴ ἀπὸ τὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ ἀκουστικοῦ ἐπαναλάμβανε: «Παιδί μου εὐλογημένο!».

- Καλῶς νὰ τὸν δεχτοῦμε, μάνα, εἶπε δακρυσμένη καὶ ἀσπάστηκε νοερά τὰ χέρια της.

Ἑλένη Βασιλείου

Κάτω τά χέρια από τά ιερά μας σύμβολα!

«8/10/2018: Τή νύχτα τῆς Κυριακῆς πρὸς Δευτέρα, ἄγνωστοι γκρέμισαν ὑπερμεγέθη τσιμεντένιο σταυρό, πού εἶχαν τοποθετήσει στή βραχώδη ἀκτὴ Ἀπελῆ, ἐπίσης ἄγνωστοι, κάτω ἀπὸ τό κάστρο τῆς Μυτιλήνης». Ὅπως τυχαίως ΜΚΟ ζητοῦσε τὴν ἀπομάκρυνσή του, γιὰ νὰ μὴν ἐνοχλοῦνται οἱ μουσουλμάνοι ἔποικοι. Εἰδήσεις πλέον σάν κι αὐτὴ ἀποτελοῦν συνηθισμένο φαινόμενο. Σταυροί, ναοί, κοιμητήρια, σημαῖες κινδυνεύουν σήμερα στήν πολυπολιτισμική μας κοινωνία. Γιατί, ὅμως, τόσο μένος κατὰ τῶν συμβόλων; Γιατί τέτοιο πάθος γιὰ τὴν καθαίρεση, τὴν καταστροφή, τὴ θεβήλωση ἢ τὴν κατάργησή τους σέ δημόσιους χώρους; Δικαιολογημένο τό ἐρώτημα: Ποιὸς Εὐρωπαῖος, ποιὸς εὐρωπαϊκὸς φορέας θὰ τολμοῦσε νὰ ζητήσει ἀπὸ τὴ βουδιστική, τὴν Ἰνδουιστική, τὴ μουσουλμανική ἢ καὶ τὴν εἰδωλοατρική Ἀσία νὰ ἀφαιρέσει τά σύμβολά της ἀπὸ τοὺς δημόσιους χώρους ἢ τὴν ἐπτάφωτη λυχνία ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους;

Τά σύμβολα εἶναι συνδεδεμένα ἀπολύτως μέ τὴν ἀνθρώπινη ὕπαρξη καὶ ἱστορία. Συνιστοῦν στοιχεῖα ταυτότητας, ἀναγνώρισης, κατοχῆς καὶ κυριαρχίας. Ἐκφράζουν ἔννοιες, ἰδέες, ἀντιλήψεις, ἰδεολογίες, ἔθνη, λαοὺς, ὀργανισμούς, θρησκείες, πολιτικά κόμματα κ.ἄ. Ὅτι γιὰ νὰ διατυπωθεῖ χρειάζεται συνήθως πολλές λέξεις, λέγεται μέ ἓνα σύμβολο.

Συγκεκριμένα τά δικά μας ἱερά σύμβολα, ὁ σταυρὸς καὶ ἡ σημαία μας, σάν φωτεινοὶ σηματοδότες νοσηματοδοτοῦν τὴν πορεία μας ὡς λαοῦ καὶ ὡς ἔθνους· σάν ἄγρυπνοι φύλακες φυλάγουν καὶ προσδιορίζουν τὴν ἐθνικὴ καὶ πολιτισμική μας κληρονομιά. Μέσα στὸν μετα-

βαλλόμενο κόσμο πού ζοῦμε, τά σύμβολα εἶναι ἡ ταυτότητά μας· ἐγκολπώνουν τὴν ἱστορία μας, συμπυκνώνουν τὸν πολιτισμὸ μας ποδηγετοῦν τό μέλλον μας· τά σύμβολά μας εἴμαστε ἐμεῖς.

Γιὰ παράδειγμα, ὁ σταυρὸς ἂν δέν ἦταν τό σύμβολο μέ τό συγκεκριμένο ἀσύλληπτο περιεχόμενό του, δέν θὰ τό εἶχαμε τόσο βαθιά στίς καρδιές μας, τόσο ψηλά στίς συνειδήσεις μας, στοὺς τόπους λατρείας καὶ στά σπίτια μας· δέν θὰ τὸν φορούσαμε καὶ σέ καμιά περίπτωση δέν θὰ τὸν προσκυνούσαμε! Ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ ἀποτελεῖ γιὰ κάθε πιστό κορυφαῖο σύμβολο θυσίας, νίκης καὶ θριάμβου, σύμβολο τῆς ἴδιας τῆς σωτηρίας μας. Ὁ σταυρὸς προμηνύει τὴν Ἀνάσταση καὶ ἡ Ἀνάσταση προϋποθέτει τὸν Σταυρό. Πόσα μᾶς διδάσκει τό παράδειγμα τοῦ ρώσου νεομάρτυρα Εὐγένιου Ροντιόνωφ, πού ἐπὶ 100 ἡμέρες οἱ Τσετσένοι προσπαθοῦσαν νὰ τὸν ἀναγκάσουν νὰ βγάλει τὸν σταυρό του, νὰ ἀρνηθεῖ τὴν πίστη του καὶ νὰ γίνει μουσουλμάνος! Ὁ Εὐγένιος τό ἀρνήθηκε σταθερά καὶ ἐπίμονα κι ἔγινε μάρτυρας (23 Μαΐου 1996). Γιὰ μᾶς τοὺς Ἕλληνες, ὅμως, ὁ σταυρὸς δέν εἶναι μόνον θρησκευτικὸ σύμβολο· εἶναι τό κατεξοχὴν ἐθνικὸ μας σύμβολο, ἀφοῦ ἡ Ἑλλάδα μεγαλοῦργησε μέσα στοὺς αἰῶνες, ἐπειδὴ συμπορεύτηκε μέ τὸν Ἑσταυρωμένο.

Ἡ σημαία, ἐπίσης, ἀποτελεῖ τό ἱερότερο σύμβολο τῆς χώρας μας. «Παιδιόθεν» γαλουχηθήκαμε νὰ τῆς ἀποδίδουμε ἰδιαίτερη τιμὴ, εὐλάβεια καὶ σεβασμό, καθὼς στίς πτυχές της συμπυκνώνεται ἡ ἱστορία, τό παρελθόν, τό παρόν καὶ τό μέλλον τῆς πατρίδας μας. Δέν πρόκειται γιὰ ἓνα ἀπλό ἰδιωτικὸ ἀντικείμε-

μενο, αλλά για έθνικό Σύμβολο, πού χρήζει πάντοτε άπονομής τιμής και σεβασμού. Ή έννοιά της συνδέεται στενά μέ την έννοια της έλευθερίας. Καί ή θέα της, παντού και πάντοτε, σκορπάει ρίγη συγκίνησης, πού αναπτερώνουν τό ήθικό του λαού. Έρχεται από μακριά και οδηγεί μακριά, στην κατάσταση τηνέρα από τά φαινόμενα και τά νοούμενα. Μέσα της περικλείεται όλη ή ιδέα της πατρίδας και του κράτους. Γι' αυτό και χύθηκε τόσο αίμα για αυτή.

Ποιός μπορεί νά ξεχάσει τόν γενναίο σημαιοφόρο πού σκοτώθηκε από έχθρικά πυρά στην κορυφή του Μπιζανίου τό 1912, ένν' έσθηνε την ελληνική σημαία; Στή μάχη πού άκολούθησε σκοτώθηκαν δέκα στρατιώτες, για νά μήν πέσει ή Σημαία στά χέρια του έχθρου. Στό τέλος ό λοχίας πού είχε άπομείνει όρμησε στό ύψωμα, άγκάλιασε τή σημαία, κατρακύλησε αίμόφυρτος στην πλαγιά και, όταν έφθασε στόν διοικητή του τάγματος, στάθηκε όρθιος, τόν χαιρέτησε αναφέροντας: «Κύριε διοικητά, έχω την τιμή νά σās παραδώσω τή σημαία» και έπεσε νεκρός.

Έπίσης ό γενναίος εϋζωνας Κωνσταντίνος Κουκίδης. Σύμφωνα μέ τις σχετικές διηγήσεις, στίς 27 Απριλίου 1941, όταν οί Γερμανοί έμπαιναν στην Αθήνα, έχοντας καθήκοντα σκοπού στην Ακρόπολη, άρνήθηκε νά τούς παραδώσει την ελληνική σημαία. Την υπέστειλε, τυλίχτηκε μέ αυτή και ρίχθηκε στό κενό.

Μέ συγκίνηση άκόμη θυμόμαστε την «Κυρά της Ρω», Δέσποινα Αχλαδιώτη, ή όποία επί 40 χρόνια ύψωνε την ελληνική σημαία στην άκριτική νησίδα της Ρω των Δωδεκανήσων κάθε πρωί και την κατέβαζε μέ τή δύση του ήλίου! Αλλά και ή «Κυρά των Μαρασίων» - Βασιλική Λαμπίδου επί 50 χρόνια ύψωνε την ελληνική σημαία στην αύλή του σπιτιού της, στά

Μαράσια του Έβρου, 100 μόλις μέτρα από τά σύνορα μέ την Τουρκία!

Πρόσφατο παράδειγμα τιμής και σεβασμού στην ελληνική σημαία άποτελεί ό έθνομάρτυρας Βορειοηπειρώτης Κωνσταντίνος Κασιφας από τούς Βουλιαράτες της Βορείου Ήπειρου, κοντά στό Αργυροκάστρο. Τόν δολοφόνησαν, έπειδή ύψωσε την ελληνική σημαία -μεγάλων διαστάσεων- στό στρατιωτικό κοιμητήριο του χωριού του, όπου είναι θαμμένοι έκατό περίπου ήρωες του Έπους του 1940. Τό γενναίο Έλληνόπουλο, πριν έκτελεστεί, φώναξε -όπως μετέδωσαν τά άλβανικά μέσα ένημερώσεως- «Ζήτω ή Ελλάς! Ζήτω ό Έλληνισμός!».

Όλα αυτά μās χρεώνουν. Μέσα στό μωσαϊκό των θρησκειών, των πολιτισμών, των γλωσσών και των ποικίλων έθνικών παραδόσεων, όφείλουμε νά διαφυλάξουμε τή δική μας πίστη, την όρθόδοξη, και τό δικό μας ιδιαίτερο έθνικό χρώμα, τό ελληνικό, όχι άπλως έπειδή είναι δικά μας, αλλά έπειδή καθορίζουν την ταυτότητά μας, πού άποτελεί τή δύναμη αντίστασης στη σαρωτική λαίλαπα της παγκοσμιοποίησης.

Αναμφισβήτητα, ζοϋμε μία νέα μορφή είκονομαχίας. Καί ή πολεμική αυτή δέν θά περιοριστεί στά χριστιανικά σύμβολα, θά έπεκταθεί σέ όλα, καθώς προετοιμάζεται ή έγκαθίδρυση του οϋδετερόθρησκου και όχι μόνον κράτους. Αλλά νά μή μās διαφεύγει: Όποτε λαός έχασε τά σύμβολά του, τελικά έχασε την ιστορία του, τή θρησκεία του, τις παραδόσεις του, τά έθιμά του, τόν πολιτισμό του, τά πάντα. Άρα έπαψε νά ύπάρχει! Όταν σύμβολα και μνημεία έξευτελίζονται και βεβηλώνονται στή συνείδηση του κόσμου, τότε ό λαός αυτός είναι στά πρόθυρα ένταφιασμού του μέλλοντός του!

Εϋδοξία Αύγουστίνου

Συζητώντας τά γεγονότα...

Νά καί τά εὐχάριστα!

Μηδέν κακόν ἀμιγές καλοῦ! Οἱ-
κονομική κρίση, ἐχθρικές πιέσεις
στήν πατρίδα μας ἀπό παντοῦ, χτυ-
πήματα «κάτω ἀπό τό τραπέζι» στήν
Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας, ἀλλά
«θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κό-
σμον!», λέει ὁ Κύριος. Ἡ δράση φέρ-
νει καί ἀντίδραση. Ὑποῖς ἴσως ἐξη-
γεῖται πῶς ἡ ἔρευνα τοῦ Pew Resea-
rch Center ἔφερε εὐοίωνα ἀποτελέ-
σματα. Τά ἔτη 2015-2017 καί ἀνάμε-
σα σέ 34 χώρες ἡ Ἑλλάδα ἔρχεται
πρώτη α) στήν πίστη της γιὰ τήν ὑ-
παρξη τοῦ Θεοῦ (92%) καί β) στήν
πίστη της γιὰ τήν ἀνωτερότητα τοῦ
ἐλληνικοῦ πολιτισμοῦ (89%). Ἐπίσης
τό 70% τῶν Ἑλλήνων δέν ἀποδέχε-
ται τόν γάμο τῶν ὁμοφυλοφίλων,
ἐνῶ τό 52% -παρά τή μεγάλη διά-
δοση στήν Ἑλλάδα- θά ἤθελε νά ἀ-
παγορευτεῖ ἡ ἑκτροση. Λέτε οἱ Ἑλ-
ληνες νά ἄρχισαν νά συνειδητοποι-
οῦν ὅτι «ὅλοι μᾶς γέλασαν φοβερά,
μᾶς σπάσαν τῆς ψυχῆς τὰ φτερά.
Αὐτός μονάχα μᾶς μένει φῶς, πατέ-
ρας κι ἀδελφός!». Εἶθε!

Γιὰ ποιά δημοκρατία μιλάμε;

Δυό λέξεις πού μόνο φρίκη καί ἀ-
ποτροπιασμό προκαλοῦν σέ ὅσους ἔ-
χουν μνήμη: Κατάσκοποι καί δοσίλο-

γοι. Κι ὁμως ἐπίσημα τό Ὑπουργεῖο
Παιδείας καλεῖ τοὺς 13 περιφερια-
κοὺς διευθυντές νά σημειώνουν καί
νά καταγγέλλουν ὅσους θεολόγους
δέν συμμορφώνονται μέ τὰ νέα προ-
γράμματα σπουδῶν τῶν Θρησκευτι-
κῶν. Κι αὐτό τή στιγμή πού τό ἀνώ-
τατο δικαστικό σῶμα τῆς χώρας, τό
Συμβούλιο τῆς Ἐπικρατείας -στό ὁ-
ποῖο ὀφείλει νά ὑπακούει ἀκόμη καί
ἡ κυβέρνησις τῆς χώρας- τὰ ἔχει χα-
ρακτηρίσει ἀντισυνταγματικά, ἀντι-
παιδαγωγικά καί ἐπικίνδυνα γιὰ τὰ
παιδιά (ἀπόφασεις 660/2018 καί 926/
2018).

Ἡ τό πολίτευμα τῆς χώρας μας
ἔχει ἀλλάξει ἢ ἡ λέξη «δημοκρατία»
ἔχει χάσει τό νόημά της.

Ἕνας σύγχρονος ἥρωας

Ἀρχικά μεγάλη ἐκπληξη καί θλίψη
μᾶς προξένησε τό γεγονός ὅτι ἀνή-
μερα τῆς ἐθνικῆς ἐπετείου τῆς 28ης
Ὀκτωβρίου ἕνας Ἕλληνας ἀπό τοὺς
Βουλευτὰς τῆς Βορείου Ἡπείρου,
ὁ Κωνσταντῖνος Κασιφάς, σκοτώθη-
κε ἀπό τὰ πυρά τῶν ἀλβανικῶν δυνά-
μεων κάτω ἀπὸ ἀδιευκρίνιστες συν-
θηκὲς. Σύμφωνα μέ τίς πρῶτες πλη-
ροφορίες προηγήθηκε διαφωνία μέ
ἀλβανοὺς ἀστυνομικοὺς γιὰ τόν ση-
μαιοστολισμό τοῦ χωριοῦ ἀπὸ τόν ἱ-

Συζητώντας τά γεγονότα...

διο. Μάλιστα, όπως ανέφεραν τά αλβανικά μέσα ενημέρωσης, τά τελευταία του λόγια ήταν: «Ζήτω ή Έλλάδα». Όσο όμως έρχονταν στην επιφάνεια οί λεπτομέρειες της υπόθεσης, τόσο άρχισε νά γίνεται φανερό ότι επρόκειτο γιά μία προμελετημένη ενέργεια της αλβανικής κυβέρνησης μέ σκοπό νά τρομοκρατήσει όσους Έλληνες της μειονότητας έχουν μείνει στά πατρογονικά τους εδάφη. Είναι χαρακτηριστικό ότι στό γεγονός αναφέρθηκε καί ο πρωθυπουργός της Άλβανίας χαρακτηρίζοντας τόν Έλληνα όμογενή ως έξτρεμιστή. Όταν μάλιστα Έλληνας ιατροδικαστής πήγε νά εξετάσει τό νεκρό σώμα, δέν τοῦ επιτράπηκε νά τό δει πάνω από πέντε λεπτά. Πρόλαβε, ώστόσο, νά διαπιστώσει ότι οί πληγές του στό κεφάλι καί στό στήθος ήταν ραμμένες καί πλυμένες. Έντύπωση επίσης προκαλεῖ τό γεγονός ότι αλβανικά ΜΜΕ είχαν μεταδώσει αρχικά τήν πληροφορία ότι συνελήφθηκε, κάτι πού στή συνέχεια εξαφανίστηκε από τό Διαδίκτυο. Φαίνεται λοιπόν ότι έχουν κάτι νά κρύβουν οί Άλβανοί καί τό πιθανότερο είναι ότι δέν πρόκειται γιά μία ανταλλαγή πυρών, αλλά γιά μία έν ψυχρῶ δολοφονία μέ έντολή της κυβέρνησης.

Βασιλικοί τοῦ βασιλέως...

Κι ἐνῶ όλοι θά περίμεναν ότι ή ελληνική κυβέρνηση θά απαιτούσε πλήρη διαλεύκανση της υπόθεσης, αντίθετως μέ μεγάλη απογοήτευση καί όργή τήν εἶδαμε νά λειτουργεῖ ως φερέφωνο της αλβανικής. Πέρα από μία χλιαρή διαμαρτυρία τοῦ ἑλληνικοῦ Υπουργείου Ἐξωτερικῶν, σύντομα διέρρευσαν πληροφορίες από τήν Ἑλληνική Ἀστυνομία, ή όποία θέβαια δέν έχει ἀρμοδιότητα καί γνώση γιά ἓνα γεγονός ἐκτός Ἑλλάδας, πού ανέφεραν ότι τό περιστάτικό δέν συνδεόταν μέ τίς ἑλληνικές σημαίες στό χωριό. Τό ἀκόμη πιό ἐξοργιστικό ὅμως εἶναι ότι διέρρευσαν πληροφορίες γιά ἐμπλοκή τοῦ Κασίφα στό παρελθόν σέ υπόθεση κατοχῆς ναρκωτικῶν. Ἡ ἀντίδραση της οἰκογένειας τοῦ δολοφονηθέντος ὅμως καί ή ἀναφορά τοῦ δικηγόρου της υπόθεσης στην ἀθώωση τοῦ Κασίφα γιά τήν υπόθεση αὐτή ἔκανε φανερό ότι επρόκειτο γιά μία προσπάθεια δολοφονίας χαρακτήρα από τό ἴδιο τό ἑλληνικό κράτος. Δηλώσεις στελεχῶν της κυβέρνησης μάλιστα πού ἀναφέρθηκαν ἀπαξιωτικά ὄχι μόνο στόν ἴδιο τόν Κασίφα, αλλά καί στόν Ἑλληνισμό της Βορείου Ἡπείρου ἔδειξαν γιά μία ἀκόμη φορά μετά τό θέμα της Μακεδονίας ότι ὁ ἔχθρος τελικά εἶναι ἐντός τῶν τειχῶν!

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΜΟΥ ΟΓ' (2018)

Α'. ΑΠΟΛΥΤΡΩ- ΤΙΚΑ ΜΗΝΥΜΑΤΑ

'Η ευχή μας, σ. 3 - Μέ-
τήν προοπτική της άγι-
ότητας, σ. 35 - Υπομονή,
πρόγευση παραδείσου, σ.
67 - Προϋπόθεση ανάστα-
σης, σ. 99 - «Εἰς ἐνότητα πάντας
ἐκάλεσε», σ. 131 - Ἀλληλέγγυοι, σ. 163
- 'Ελπίδα μέσα ἀπὸ τίς στάχτες, σ. 195 - Δέν
ἔχουμε ἄλλο χρόνο, σ. 235 - Μὴν ἀδιαφορεῖς!,
σ. 267 - «Ταῖς τοῦ ἱεράρχου πρεσβείαις...», σ.
299.

Β'. ΚΥΡΙΑ ΑΡΘΡΑ

Δάκας Ἀλ. Εὐδ.: Τρία ὀνόματα, σ. 4 - Μεγάλη
Τεσσαρακοστή: οἱ σταθμοὶ της, σ. 36 - Παρά-
δοξος γάμος, σ. 68 - Θανάτου ἐορτάζομεν νέ-
κρωσιν, σ. 100 - Τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιο, σ. 132 - Λα-
τρεία εὐάρεστη στὸν Θεό, σ. 164 - 'Εν παντί
εὐχαριστεῖτε, σ. 196 - 'Η εὐθύνη τῶν χριστιαν-
ῶν, σ. 236 - Κάποιοι ἀλλιώτικοι ἥρωες, σ. 268
- Χαρά καὶ ἀλήθεια, σ. 300.

Γ'. ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΣΤΗΝ Π. ΔΙΑΘΗΚΗ

Σάκκος Ν. Στ.: Ἀξιοπιστία καὶ θεοπνευστία τῆς
Παλαιᾶς Διαθήκης, σ. 10 - Γένεσις - Δημιουργί-
α, σ. 42 - 'Η πίστις τοῦ πατριάρχῃ Ἀβραάμ, σ. 72
- 'Η παράδοση τοῦ Νόμου, σ. 108 - 'Η διαθήκη
τοῦ Θεοῦ μέ τὸν Ἰσραήλ, σ. 136 - 'Ο χάλκινος
ὄφιν, σ. 170 - Τὸ ἰουδαϊκὸ «σέμα», σ. 240 - 'Ιη-
σοῦς τοῦ Ναυῆ, ὁ διάδοχος τοῦ Μωυσῆ, σ. 272.

Δ'. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΚΗΡΥΓΜΑΤΑ

Σάκκος Ν. Στ.: 'Ο ζωντανὸς Θεὸς ὁ σωτήρας
μας (Λκ 19,1-10), σ. 16 - «Εὐρήκαμεν»! (Ψ 1,44
-52), σ. 48 - 'Ο Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου, σ.
80 - «Μηκέτι ἀμάρτανε» (Ψ 5,1-15), σ. 112 -
Δύο μεγάλα μηνύματα (Ψ 7,37-52' 8,12), σ. 144 -
«Θαρσεῖτε! Μὴ φοβεῖσθε!» (Μθ 14,22-
34), σ. 176 - 'Η κλήσις τῶν πρώτων μαθητῶν
(Λκ 5,1-11), σ. 208 - 'Η ἀπάντησις εἶναι ἀπλή (Λκ
8,27-39), σ. 248 - Πόθος γιὰ τὸ αἰώνιο (Λκ 18,
18-27), σ. 280 - «Τεθνήκασι οἱ ζητοῦντες τὴν
ψυχὴν τοῦ παιδίου» (Μθ 2,20), σ. 312.

Ε'. ΠΑΤΕΡΙΚΑ ΜΗΝΥΜΑΤΑ

Ἰωάννης: «...καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑ-
μᾶς», σ. 18.
— Τῶν Ἀποστόλων μιμητές, σ. 169 - Ἀγάπη
στὸν Θεό, σ. 274.

ΣΤ'. ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΣΤΗ ΖΩΗ ΜΑΣ

Αὐγουστίνου Εὐδ.: 'Ο ἀπόστολος Παῦλος
εὐεργέτης τοῦ ἑλληνισμοῦ, σ. 166.

Γρηγόριος: 'Ο ἅγιος Μόδεστος, σ. 302.

Ἰχνηλάτης: Κηπουρὸς τῆς 'Εδέμ, σ. 38 - «Ποῦ
σου, θάνατε, τὸ κέντρον;», σ. 106 - Υπομένων

ὑπέμεινα..., σ. 134 - «Τὸ αἷμα τοῦ σταυρός», σ.
244.

Οὐρανοδρόμος: Διάκονος τῶν ἁγίων λειψά-
νων, σ. 74 - Στραμμένος στὸν ἥλιο Χριστό, σ.
276.

Παπαδημητρίου Ἀπ.: Ἕνας ἀπαξιωμένος με-
γάλος, σ. 202.

Ζ'. ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΜΝΗΜΕΣ

Ἑλληνίς: 'Ο πολέμαρχος τοῦ Μοριά, Δημή-
τρης Πλαπούτας, σ. 78 - 'Η ἐπική μάχη τοῦ Κιλ-
κίς (19-21 Ἰουνίου 1913), σ. 178 - 'Ο Ἀρχιστρά-
τηγος τῆς ἐποποιίας 1940-1941, σ. 246.

Μακρίνα: Πόντος... πόνος, σ. 142 - Αἱμάτινη
σπονδή, σ. 317.

Τσιραμπίδου Ἀγγ.: Ἰωάννης Δόμπολης: ὅλο τὸ
βίος γιὰ τὴν ἑλληνικὴ παιδεία, σ. 45 - Στυλια-
νὸς Κυριακίδης: μιὰ νίκη γιὰ τὴν Ἑλλάδα, σ.
114 - «Εἶμαι ἐδῶ μόνος, ἀλλὰ ὁλόκληρὴ ἡ Ἑλ-
λάδα ἀκολουθεῖ!», σ. 146 - Γεώργιος Δρομο-
καίτης, σ. 314.

Η'. ΣΧΟΛΙΟ ΣΤΗΝ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

Αὐγουστίνου Εὐδ.: 'Ο μύθος τῶν παγκόσμιων
ἡμερῶν, σ. 56 - Ἐγερτήρια σαλπίσματα, σ. 85
- Κύπρος ἢ «ἀεὶ Ἑλλάς», σ. 123 - Υπάρχουν ἀ-
κόμη δικαστές!, σ. 152 - Ντροπὴ καὶ αἴσχος!, σ.
185 - 'Η «συμφωνία» ποῦ βιάζει τὴν ἱστορία, σ.
212 - Καὶ οἱ συμφωνίες ἀκυρώνονται, σ. 256 -
Καὶ τὰ μνημεῖα στοῦ σφυρί!, σ. 282 - Κάτω τὰ
χέρια ἀπὸ τὰ ἱερά μας σύμβολα, σ. 322.

Μητσόπουλος Παν.: Μαρτύρων καὶ ἡρώων γῆ,
σ. 24.

Θ'. ΣΥΖΗΤΩΝΤΑΣ ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Χαμογελαστοὶ καὶ φωτεινοὶ - Λεῖπει ἡ βούλη-
σις - 57 συλλήψεις!..., σ. 30 - Ἡ χαρὰ τοῦ παιχ-
νιδίου - Facebook γιὰ παιδιά;, σ. 31 - Καλὴ θέλη-
σις; - Οἱ Περουβιανοὶ δείχνουν τὸν δρόμο, σ.
62 - Ξενώνας «Γαλιλαία» - Γιορτάζοντας καὶ
τό... διαζῦγιο, σ. 63 - Παγκόσμια ἡμέρα τῆς
Ἑλληνικῆς Γλώσσας - Γηράσκουσα Ἑλλάδα -
Ποιοὶ εὐνοοῦνται, σ. 94 - Ἡ κατὰ Χριστὸν φι-
λανθρωπία - 'Ε, ὅχι κι ἔτσι!, σ. 95 - Ἀντέχουμε
- Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ - ΟΧΙ στὰ νέα ὀρθοπε-
δικὰ, σ. 126 - Μάρκετινγκ καὶ... διατροφή - Τὸ
ἕνα φέρνει τὸ ἄλλο, σ. 127 - Ἡ αὐτοθυσία ἐμ-
πνέει - Αἰφνιδισμός, σ. 158 - Ἐάν ἔχεις τέ-
τοιους φίλους... - Φυλακὴ ἢ βιβλίον; - Τό... μυ-
στικὸ τῆς εὐτυχίας, σ. 159 - 'Ο ἀγώνας συνε-
χίζεται! - Ἡ χρυσή... ἀποστολή - «Ἀφῆστε με
νά ζῆσω» - Κατήφορος χωρὶς τέλος..., σ. 190
- Ὁργανωμένο σχέδιο - Ἐπικίνδυνη γνώσις, σ.
191 - Ἀπελευθέρωσις τῶν δύο ἀξιωματικῶν! -
Πόνος καὶ δάκρυ, σ. 218 - Εὐγε, κορίτσια! - Τὰ
βιβλία δίνουν ζωή!, σ. 219 - Χωρὶς ἐμᾶς... ἀλλά

γιά ποιούς; - Τά ἀποτελέσματα, σ. 262 - Τά «καλά»... - Στούς δρόμους βέλγοι μαθητές γιά τά Ἀρχαία Ἑλληνικά, σ. 263 - Τόπο στά νιάτα! - Καί ἡ ἐκκλησιαστική περιουσία στό Ὑπερταμεῖο! - Σκοπιανοί ἐθνικιστές στήν Ἐπιτροπή ἐλέγχου τῶν σχολικῶν βιβλίων, σ. 294 - Νά καί τά εὐχάριστα! - Γιά ποιά δημοκρατία μιλάμε; - Ἕνας σύγχρονος ἥρωας, σ. 324 - Βασιλικοί-τεροί τοῦ βασιλέως..., σ. 325.

Ι. ΜΕ ΤΗ ΓΛΩΣΣΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

Καραφίλογλου Παντ.: Ἡ νομοτέλεια τοῦ «Μη-δέν μερμνάτε»: (Α') Γιατί δέν πρέπει νά ἀγχωνόμαστε, σ. 22 - (Β') Ἡ εὐχαριστία ὡς στάση ζωῆς, σ. 50.

ΙΑ'. ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΑΣ

Ἡ μητέρα σου: Ὅταν τά γενέθλια ἀλλάζουν περιεχόμενο, σ. 148.

Τσιάρα-Λιάπση Σ.: Οἱ γονεῖς καταφύγιο καί φράχτης, σ. 286.

ΙΒ'. ΣΚΗΝΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΑΞΗ ΜΑΣ

Μ.Ε.Χ.: ...δέν ὑπάρχει δημιουργός!, σ. 52 - Ἡνίοχος τῆς καρδιάς σου στόν στίβο τῆς ζωῆς, σ. 117 - «Ἐκανε τούς τυφλοὺς νά βλέπουν», σ. 180 - Γέφυρα ἀπελευθέρωσης, σ. 250.

Μακρίνα: Καί εὐζωνας καί ἅγιος!, σ. 82.

ΙΓ'. ΑΛΗΘΙΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Μουρατίδου-Δαδῆ Χ.: Ἡ χρυσή μου δασκάλα, σ. 252.

ΙΔ'. ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΗ ΖΩΗ

Δια-κριτικός: Ὅταν ἄλλο γιορτάζουμε κι ἄλλο στολίζουμε, σ. 60 - Ἀναδρομικό κίνημα, σ. 284. **Φωκά Γαλήνη:** Ἀνταλλαγή, σ. 111.

ΙΕ'. ΕΙΣ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ

Ἰωάννης: Δῶσ' μας τήν εὐχή σου..., σ. 207.
— Πρωτοπρεσβύτερος π. Παναγιώτης Καραγιάννης, σ. 206 - Μακάριοι οἱ ἄμωμοι..., σ. 242. **Καραγεωργίου-Πάπιστα Σταμ.:** Ἀποχαιρετισμός, σ. 310.

ΙΣΤ'. ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Κουτσιαύτης Ἡλ. Ἐμμ.: Ὁ ἀή-Γιώργης καί ὁ Γιώργης, σ. 55.

ΙΖ'. ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Βασιλείου Ἐλ.: Οἱ ἀποσκευές, σ. 26 - «Ἐπίρριπον ἐπὶ Κύριον τὴν μέριμνάν σου», σ. 58 - Τό θαῦμα τοῦ Αἰ-Γιώργη, σ. 92 - Συνάντηση ἀπάντησης, σ. 120 - Ὅταν τ' ἀηδόνια κελαδοῦν, σ. 150 - Μέ τό πετάλι τῆς πίστεως, σ. 183 - Μπόρα ἦτανε καί πέρασε!, σ. 215 - Τοῦ Ὀκτώβρη θαλπωρή, σ. 254 - Ἀγγελικά δῶρα, σ. 288 - Καλοδεχούμενος, σ. 320.

ΙΗ'. ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Δαμιανίδου Δ.: Τοῦ παραδείσου τά κλειδιά, σ. 71 - Μή ζητᾶς, σ. 138 - Χάσαμε τά πάντα, ἔχο-

υμε τά πάντα, σ. 199 - Στούς Ἀγίους, σ. 270.

Ἰωάννης: Ἄκου, οὐρανέ!, σ. 84.

Μυτιληναίου Φ.: «Ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε», σ. 198.

Πάσχος Β. Π.: Ὡσότου, σ. 238.

Φωτιάδου-Κωνσταντίνου Φωτ.: Πρωτοχρονιάτικα, σ. 12.

ΙΘ'. ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

Χριστούγεννα, ὁ Θεός μαζί μας, σ. 28 - Γιά τὴν ἐθνική μας γιορτή, σ. 122 - Ἐπιτάφιος - Ἐραστής καί ἐρμηνευτής τῆς ἁγίας Γραφῆς, σ. 155 - Οἱ ἐκδρομές μας - Καλό καλοκαίρι!, σ. 188 - Ἐξόρμηση ἀγάπης, σ. 189 - Κατασκήνωση 2018, σ. 220 - Προσκυνηματική ἐκδρομή στήν Τήνο καί στήν Ἀνδρο, σ. 260 - Μετακτασκηνωτική, σ. 261 - «Πλοήγηση στό σύγχρονο σχολεῖο», σ. 291 - Μέ τὴν εὐχή τῆς Ἀγίας, σ. 292 - Ξεκινώντας τό νέο ἱεραποστολικό ἔτος, σ. 293.

Κ'. ΔΙΑΦΟΡΑ

Αὔγουστίνου Εὐδ.: Ἀπό τίς παιδαγωγικές ἀρχές τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, σ. 13.

Γ.Μ.: Χτίστες τοῦ αὐριο, σ. 20.

Ζ.Γ.: Τοῦ σπορέως, σ. 239 - Τίτλοι, σ. 275 - Καί ἐνένετο, σ. 306.

Καλογεράκη Δ.: «Ὁδῖτης εἰ καὶ οὐ πολίτης...», σ. 6 - Κυριακή, «ὁμήλιξ τοῦ φωτός!», σ. 102 - «Ὡ πτωχεία ὑπέρπλουτος! Ὡ συγκατάβασις ὑπερύψιστος!», σ. 307.

Κάρπου Ἀ.: Διαλογισμοί, σ. 40.

ἄρχιμ. Μύρου Αὔγουστίνος: Ὁραιοποιοῦν τὴν πλάνη, σ. 200.

Παπαδημητρίου Ἀπ.: Ὁ φωτισμός, σ. 8 - Παλιγγενεσία, σ. 76 - Κυριακή τῶν Βαΐων, σ. 104 - Ὑπάρχει ἐλπίδα;, σ. 140 - Γιατί, «Ἑλληνά μου», σ. 172 - Ἀγνωμοσύνη, σ. 308.

Παπαρνάκης Ἀθ.: Ὁ μέγας Μικρός: Τό μυστήριον τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως, σ. 304.

Παστουρματζή Μ.: Σωστά διάλεξες σ. 278.

Τσακαλίδης Γ.: Βουβὸ ἐγκώμιο πολυτεκνίας, σ. 258.

«Φιλοθέη»: Ἀπό τό ἡμερολόγιο μιᾶς δασκάλας..., σ. 204.

Φωτιάδου-Κωνσταντινίδου Φωτ.: Συνειδήσεις μ' ἀνοιχτά παράθυρα, σ. 210.

— Ἐδῶ Μακεδονία, Ἑλλάδα ἐδῶ!, σ. 54 - «Εἰς ἀγάπης ἀντέκτισιν», σ. 175.

Χ.Δ.: Τά παραλειπόμενα ἑνός συλλαλητηρίου, σ. 88.

π. Χαράλαμπος: Χριστιανοί τοῦ... internet!, σ. 139.

Κύριε καὶ Θεέ μας,
ἐμφανίστηκες Σὺ, ὁ πρό αἰώνων Θεός, πάνω στή
γῆ γιὰ νὰ μᾶς λυτρώσεις ἀπὸ τὴν ἁμαρτία καὶ νὰ
μᾶς δώσεις τὸ δικαίωμα νὰ σέ φωνάζουμε Πατέρα.
Σ' εὐχαριστοῦμε.

Οἱ στρατιές τῶν ἀγγέλων δοξάζουν τὸν ἐρχομό
Σου. Οἱ οὐρανοὶ λαμπρύνουν τὴ νύχτα μέ τὸν ἀστέ-
ρα. Οἱ σοφοὶ μάγοι Σέ προσκυνοῦν Θεό τους, ἀρχιε-
ρέα καὶ βασιλιά. Οἱ ἀπλοῖκοί βοσκοὶ λυγοῦν κάτω
ἀπὸ τὸ παράδοξο γεγονός καὶ σκιρτοῦν ἀπὸ τὸ χαρ-
μόσυνο ἄγγελμα. Ἡ γῆ καὶ ἡ ἔρημος δίνουν τὸ σπῆ-
λαιο καὶ τὴ φάτνη ὡς πρώτη κατοικία Σου. Καὶ ὅλη
ἡ ἀνθρωπότητα προσφέρει ὥριμο τὸν καρπὸ της, τὴν
παρθένο Μαρία, Θεομήτορα.

Τί σοι προσενέγκωμεν, Χριστέ, ὅτι ὥφθης ἐπὶ γῆς
ὡς ἄνθρωπος δι' ἡμᾶς; Φτωχός καὶ μέ ἄδεια χέρια,
Κύριε, ζητῶ τὸ ἔλεός Σου καὶ τὴ μακροθυμία Σου.
Μέ ἐλπίδα ἀνοίγω τὴν καρδιά μου, νὰ σταλάξεις μέ-
σα μου τὴν εἰρήνη, τὴ χαρά, τὴ λύτρωση πού ξεχει-
λίζει ἀπὸ τὴ φάτνη σου.

**Εὐλογημένα
Χριστούγεννα**

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ»

ΤΕΛΟΣ 7

54633 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ